

digital
романтизм

ТОЇ незабутній Новий рік.....	3
Біглі новорічні засів.....	5
новорічна атмосфера.....	9
Лист у хагодичнику.....	12
Боніка і Намаркитонка.....	14
СНІГУНКА (гаджетоміра).....	18
В описуванні Святого Миколая.....	20
На біль!.....	23
Продовжув історії кохання.....	26
Лист до Діда Мороза члена 5-А класу Василя Онопрійчука.....	28
Два вірші з Берти Ахмадуліної.....	30
ПАНКИ ХОЙ, або з НОВИМ РОКОМ!.....	32
новорічне.....	33
Новорічний вірш.....	34
Передріздвяне.....	35

Новорічне вітання ГАКівцам і ГАКівкам з нагоди Нового Року.....	36
Хагодич.....	37
Я однокім гостем будови вітрин.....	38
Карикатура.....	39
Зайчик.....	40
Chamberip.....	41
Rіздвяний час.....	42
Сивий грудень.....	43
останній сніг.....	44
Два ангели.....	45
РІЗДВЯННЕ.....	46
напередодні Різдва.....	47

Із самого ранку в хаті пахло ялинкою й пирогами, тобто так, як і годиться в той день, коли увечері всі сядуть за стіл, щоб зустріти Новий рік. На столі лежали купою фіранки й тюль – мама лаштувалася їх прасувати. Бабуся витягла із печі холодець, щоб приправити його лавровим листом і перцем, а я совала свого носа в усі закутки і з нетерпінням чекала приходу Діда Мороза. Серед тієї метушні дорослих час тягнувся нескінченно довго й нудно. Судячи по тому, що сестрички я тоді ще не мала, мені було три чи, може, чотири роки.

- Візьми Ніну, та підіть погуляйте надворі, – сказала мама батьку. – Мо’ на санчатах її покатай, тільки не йдіть на гору. По вулиці повози. Батько з радістю погодився, бо йому, мабуть, добряче таки набридло виконувати всілякі доручення мами й бабусі – то води принести з колодязя, то дров у піч, то картоплі з погребу. Мене зап’яли теплою хусткою, одягли червоне плюшеве пальтічко з капюшоном, взули в біті ваянки, натягнули на руки пошиті бабусею рукавички, і ми вийшли на вулицю. Санчата у нас були великі, дерев’яні. Мабуть, їх краще б назвати санками, а не санчатаами. На них запросто могло поміститися троє чи четверо дітей. Вони були саморобні, широкі. Полозки в них теж були дерев’яні, настільки вичовгані, що коли санки їхали з гори, то набирали такої потужної швидкості, що зупинити їх було вже просто неможливо, хіба що власти набік і тим припинити той шалений політ униз.

Батько трішки покатав мене по вулиці, та мені це швидко набридло. Йому, думаю, теж. Я почала клянчити:

- Хочу на гору, хочу на гору.

Батько трішки повагався, а потім таки погодився. «Горою» називали великий пагорб, зразу ж за будівлею школи. Влітку тут були городи, а зимою на ньому каталися діти: вичовгували ногами ковзанки, що аж блищали льодом, спускалися вниз на санчатах та лижах. Там завжди лунав дзвінкий сміх і веселі вигуки дітлахів.

Ми підійшли до гори й кілька разів з’їхали з неї вниз. Я сиділа попереду, а батько, міцно тримаючи мене, позаду. Потім мені закортіло покататися самій. Батько почав заперечувати, а я наполягати на тому, що коли мене водила кататися Таня, наша родичка, то вона дозволяла з’їжджати без неї. Цей аргумент подіяв. Батько посадив мене, дав у роки мотузку і підштовхнув санки вниз. Спочатку повільно, а потім все швидше й швидше вони почали рухатися. Було дуже весело. Проте раптом батько чомусь розpacливо закричав і почав бігти за санками. Поті його чорного драпового пальто розліталися в усі боки і він, смішно махаючи руками, голосно викрикував тільки одне слово:

- Гальмуй! Гальмуй! Гальмуй!

Слово було для мене нове й незнайоме. Я не могла второпати, що він від мене хоче. Санки летіли швидко, батько зник з поля зору, бо відразу ж відстав і біг та кричав десь далеко позаду, а я з близкавичною швидкістю наближалася до товстеленої старої яблуні, що росла внизу. Які можуть бути наслідки зіткнення з нею, я не здогадувалася, проте було дуже лячно, що яблуня так швидко зростає в розмірах, і санки летять просто на неї. Потім був страшений удар, я побачила яскраве сяйво в очах, рух припинився, губи відразу ж здерев’яніли та стали важкими, а рот наповнився чимось противно-липким і солоним. Підбіг переляканий батько, тримтячи рукою загріб снігу й приклав до моого рота. Сніг був холодний.

- Сплюнь, сплюнь, – скромовкою сказав батько.

Я сплюнула і заплакала, бо сліна, в’язка і противно-тягуча, довгою цівочкою висіла з рота і ніяк не хотіла відпадати. Батько витер мої губи. Там, куди я ще раз плунула, яскраво зачервоніла пляма, і в ній я побачила свій маленький зуб. Мені було так його шкода, що я вже розридалася на повен голос. Батько посадив мене на санки й повіз угору, а я подумала, чого ж він мене до цього не вивозив, а я виходила пішки. Відразу після зіткнення з яблунею мені не боліло, а тепер біль був дуже відчутний. Губи розбухли, рот не закривався.

Нарешті ми дісталися нашої вулиці, але додому чомусь не пішли, а зайшли до сусідів. Там жила моя подружка. Її бабуся, побачивши мене, голосно зойкнула і сказала, що Галю повели в клуб на ялинку і щоб батько негайно ж ішов зі мною додому. Ми підійшли до свого двору, та в хату батько мене не заводив, а запитав, чи хочу я на ялинку. Я кивнула головою. Мені вже не так боліло, проте говорити я не могла. Батько зрадів, і повів мене в клуб, розташований на противлежній стороні вулиці.

У клубі, переповненому людьми, всі місця були зайняті дітьми, їхніми батьками, бабусями і дідусями. Хтось сказав, що є вільні перед сценою. Коли ми до них ішли проходом, на мене з жахом дивилися всі там присутні. Чи, може, мені так здавалося, не знаю. Проте від такої уваги було дуже ніяково. Ми сіли, і тут я поринула в чарівну казку. На сцені стояла красива висока дівчинка в короні, вона тримала в руках лusterko, дивилася в нього й пристрасно промовляла:

- Свет мой, зеркальце, скажи, да всю правду расскажи,
Я ль на свете всех...

Цю казку я вже чула по радіо. Проте мене вразило інше. А саме, лusterko, яке вона тримала в руках. Воно було дуже привабливе, з такою красивою ручкою, що я відразу ж зрозуміла: хочу теж таке. Дивилася на нього, не відриваючи очей, навіть забула, що в мене розкритий рот і набряклі губи. Додому ми таки потрапили. Побачивши мене, бабуся сплеснула в долоні і голосно вигукнула:

- Боже праведний! А це що таке?!

Я подумала, що вона мене не впізнала, і хотіла сказати, що це ж я, її онучка, Ніночка. Проте мої спроби те вимовити закінчилися тим, що я тільки тоненько й дуже жалібно щось пропищала, а мама, притиснувши руки до грудей, заплакала. Відтак усі пересварилися. Потім до мого рота прикладали різні примочки, затрушували розбиті губи якимось білим порошком, мабуть, стрептоцидом, годували, вірніше, обережно заливали ложечкою мені в рота їжу, а я її з великими труднощами ковтала, бо таки дуже зголодніла. А далі батько зізнався, що він боявся мене вести додому й думав, що з часом все стухне, і всі знову помирилися.

Що було далі – не пригадую, мабуть, мене вклали спати. Тож Діда Мороза я так і не побачила, а прокинулася вже в новому році.

- Хай ніхто мене не чіпає, - вперто твердила подумки Ганна. - Не дзвонить, не поздоровляє... Подуріли з цим Новим роком... Отак і буду сидіти - на дивані, в куточку - тихо, тихо, ковдрою накриюсь, очі заплющу... мене немає ... нічого мені не треба...
Чорний квадрат вікна вкотре прорізали барвисті спалахи. Резонуючи з гуркотом, затремтіли тендітні скляні бурульки на кінчиках ялинкових лап. Ганну пересмикнуло.
- Треба щось робити, - сказав собі Михась, що саме зайшов до кімнати з келихами між розчепіреними пальцями однієї руки й тарілочкою з оливками в іншій. Пляшку брюту він затиснув лікtem.
- Він не поділяв настрій дружини, але розумів його. Усі ці суцільні вітання-побажання, підбивання підсумків і заглядання в майбутнє не ліпилися до ситуації в їхній родині. Рік, що добігав кінця, так само, як і рік минулий, пішов на доглядання тяжко хворої дорогої людини. Наступний, що стукався в шибку, не ніс жодних змін на краще. Від старості й згасання ліків немає.
- Михайло знов, що треба пережити тільки оцю новорічну ніч - насправді, таку ж точно, як і всі інші, але виокремлену людським звичаєм у щось особливe й нібито значуще. Назавтра буде ранок і все піде звичним ходом - адже Ганнуська не з тих, хто роздумує, коли має поле діяльності. Послаблені підпруги, зупинка серед бігу - ось що приховує в собі загрозу.
- Вступивши у стіну перед собою, Ганна бачила чоловіка боковим зором, але однаково так ясно, наче в центрі картинки. Вона відчувала, що він її жаліє, і хотів би розрадити.
- Зараз візьметесь втішати - завиу вголос, - з жахом усвідомила вона.
- Найменше їй хотілося псувати свято Михасеві, та й будь-кому.
- Власне, її брало зло не на весь світ, що ілюмінованим круїзним лайнером, з музикою та феєрверками, прямував до нового року, а на себе, що не могла відкараскатися від ролі, яку грati наразі була нездатна. Кому з того радість, якщо вона випретиться на верхню палубу, де танці, де шампанське Ніагарою стікає в піраміди з келихів, у розігріаному рам'ї, з головою, посыпаною попелом? Здається ж, нічого не просить, тільки не тягти її із глухого закапелочка, де вона принишкla собі, аби непоміченою корабельною мишею перетнути разом з усіма лінію зміни дат - а навіть років...
- На екрані телевізора ведуча з білими вушками на голові тицяла мікрофона до рота неприродно веселим гостям студії в косооких та вусатих личинах, у пухнастих рукавичках або з морковками в петлицях. Рік Кролика, - бач, ще й ця хріномоть!
- От дивлюся я на цих кролів, - заговорив Михась, вирішивши не помічати, що в Ганні напружилися й наче скам'янілі плечі, - і гадаю собі: а добре, що я не встиг кут викосити... отой, де компостна яма.
- Сказав - і став спостерігати, краєчком ока, як ці слова повільно, повільно прокладають собі шлях крізь замуровані впертим негативом Ганнусьчині звивини... О! Підвела очі... а в них німе запитання: «Ти що, Михасю, геть здурів?! До чого це тут?»
- І отого хвоща величезного, що на ямі розрісся, не чіпав, - вів своєї. - Нашому кролю... чи то пак, зайцю, є де сковатися.
- Сказав - і заходився здувати з келихів невидимі порошинки. Наступна репліка була за Ганною, чи ж йому не знати власної жінки.
- І що б то заєць забув у нас на дачі взимку?!
- Ти свого Брема уважніше читай. Узимку зайці переходять ближче до людських осель. Щоб підхарчитися. А наш сад заєць ще літом уподобав - та ти ж його там сто разів бачила, хіба ні?
- То коли було... А цього року тільки єдиний раз і бачила.
- Звісно, адже він не дурний у садочках прохолоджується на вихідні, коли там народу як маку. А раніше, коли ми там днювали-ночували, часто його помічали.
- Логіка в словах чоловіка наче була, але Ганна була не в тому гуморі, щоб із чимось погодитися.
- А хвощ тут до чого? Він узимку пропадає, як не було. Тільки влітку нові стріли викидає...

- А старого листя скільки залишається над землею? Засохло трохи, але ще стіною стоїть! Ось заєць у траві, що ми накидали, собі ямку зробив, а хвощ наче мур... і ховається собі білий зайчик...

Михайло спостерігав за виразом Ганниного обличчя. На ньому змінювали одна одну не такі вже й радісні емоції - роздратування, подив, недовіра. Та все краще за ступор.

- А що він єсть у саду?! Ми ж городини не садили!

- Тю, а бур'яни нашо? Корінці різні... А гілля, що ти біля огорожі на купу складала?!

Ганна заперечувала б ще, але згадала, що, коли складала гілки, на деяких було обгрізено кору. Тоді вона подумала, що це миші гризути. А може, правда, заєць?

- А ти забула, як нам зайці колись гілочки на яблуньках як ножем зрізали? Добре, що грамотно обрізку зробили... залишили, із чого яруси формувати, - не відступався Михась.

Ганна добре пам'ятала ту зиму. Тоді вони ще не знали, на яку висоту можуть дотягтися спритні зайці, і не дуже ретельно обгорнули саджанці. А наразі їхній сад уже постарівся. Грубу кору на штамбах заєць не чіпатиме. То ж вкутали тільки двійко молодих вишеньок.

До того ж їй уже не так хотілося сперечатися.

Посеред мертвої трясовини, на яку обернулося її життя, трясовини, наразі ще й безжалю висвітленої гірляндами, феєрверками, барвистими телешоу та спалахуванням екрана мобілки, раптом наче з'явився острівець твердіні: мовчазний темний сад із посивілми від паморозі височеними бур'янами в найдальшому кутку. І, на перинці з опалого листя, яке вона сама лантухами тягала до компостної ями, перетворюючи ту на пагорб, біленський зайчик, із чорним носиком та чорними очиськами - а в них, як у люстерках, відлунюється срібно-білий, мов зоряне сяйво, навколоїній світ...

Зайчик... білий-блесенький... білий?!

- Михасю, снігу... снігу ж немає! Розтанув! А заєць бі-і-ілий...

Треба було рятувати ситуацію. - От хто мене за язик тягнув казати, що заєць білий? - подумки вилаяв сам себе Михайло. - Дійсно ж, сніг клятий зійшов до порошини...

А вголос він сказав: - Так це тут сніг розтанув, а за містом лежить... потоншав трохи й усе... І то ж тільки так мовиться, що заєць білий, а насправді він такий, знаєш,... плямистий.

- А собаки?! Село поруч.... Наскочать, вполюють зайця, - усе не могла розпрощатися зі своєю хандрою Ганна.

- Які собаки? Оті пінджерки коротколапі, що ми підгодовували?! Не сміши мої капці! Доки вони носом у його бік поведуть, заєць уже за обрієм буде, - близкавично париував Михась.

Він уже опанував гру, ракетку тримав міцно, і знов, що візьме будь-якого м'яча. Свою подачу можна й закрутити.

- Зайцю людські межі та огорожі до одного місця - залягає в нас, а харчиться деінде. Он, у сусідів - капусту зрізали, а качани стирчать...

- Еге ж... у сусідів! А та ж паскудна баба скрізь отруту розкидає, від мишей, від крота... за одну морквину вдавиться, жмикрута погана.

- Та не стане заєць ту отруту їсти. І миші не їдять - вона сама плакалася. Миші з її саду давно вже до нас перебралися...

Та сусідка була чорною плямою на тлі світлих днів у саду. Це через неї не можна було голосно крикнути один одному, з одного кутка саду на інший

- а хутенько біжи, поглянь, яка ящірка зеленюча гріється на камені біля поріжку, або який гладун вуж тече доріжкою. Як тут, виткне перекошене обличчя крізь живопліт з ожини: «Лопатою цю зміюку треба! Лопатою! Скоріше...чого ви дивитесь?» Тъху, щоб її та ожина наскрізь проштрикнула!

Але Ганна вже піддавалася на магію уяви й спогадів. Картини життя іншого, сповненого сенсу й гармонії, стрімко заступали перед очима метушливе й галасливе сьогодення. І Михасеві все легше вдавалося париувати її сумніви, усе далі й далі заводячи її у вигаданий світ, тихий, лагідний до всіх - і до білого новорічного зайчика теж.

- І лисиця його в нас не відшукає... Мисливці?!... Схаменися, Ганнусько, звідки їм взятися? Якщо хоч тисячна частина тих прокльонів, що ти на їх бідолашні голови насилала, справдилася, вони до нас ні кроку... Я вже років зо три жодного пострілу не чув. А от уже скоро, за місяць, за два, поїдемо з тобою дерева обрізати, сніг обтоптувати, так ти й сама подивишся, де заєць ховався... Як це - «немає снігу»? Зараз немає, а зараз всніжить... Уранці сама побачиш - все навколо біле буде. А в саду кучугури, сніг вище колін, чистий, аж синій, тільки пташиними лапами помережаний. Отоді й зайця побачимо... і ласку... - пам'ятаєш, минулого року аж двічі ласку бачили? А синиця вже співати буде...

Михайло скоса й згори подивився на Ганну - прихилившись до його плеча, та вже кілька хвилин не вставляла жодного заперечення. Так і є - дружина заснула. Уві сні слізинки, які вона стримувала в очах, проклали тоненькі блискучі смужки на її щоках. Він зітхнув, простягши руку, поставив пляшку шампанського на підвіконня, близче до холодної шибки, щоб не грілося. Снігу за вікном усе ще не було. До нового року залишалося близько півгодини.

- Хай відпочине, - подумав, - час ще є. Вітання ми слухати не збиралися... навіть навпаки, збиралися не слухати. А як бомкати почне, я шампанським стрільну - вона й прокинеться. От тільки проводити старий рік годилося б. Який не був, а наш.

Він тихенько випростав руку, переклавши Ганнину голову на дивану подушку. Встав, витяг із бару пляшку «Ай-Петрі», хлюпнув трохи в пузатий келих на коротесенькій ніжці. Всівся поруч із Ганною, гріючи в долонях келих, втягуючи здалека носом аромат коньяку.

- Ганна каже, що в мене ніс довгий, аби зручніше вstromляти до коньячного келиха, - згадав і посміхнувся. - Ну, за тебе, зайчику, цей рік ти пережив, хай і наступний буде не гірше... Тъху ти, от що значить розбрехатися не на жарт - я вже й сам повірив у зайця в нашому саду... Ну, тоді хоч за тебе, вуханю! - на екрані притишеної телевізора саме вималювався черговий білий кріль.

Світлодіоди на ялинці переключилися на блакитне мерехтіння, і здавалося, наче над обличчям Ганни кружляють сніжинки. Обличчя її вві сні було спокійне, навіть із натяком на посмішку. Може, снівся заєць і сніг. А, може, то так хотілося бачити Михасеві.

... Заєць намостиив собі зручне лігвище в куточку компостної ями. Господарі саду - він називав їх «Мої Люди» - нанесли сюди трави, а тоді ще й листя. Величезний, півтораметрової висоти хвощ, що вже кілька років вінчав яму своєю пишною чуприною, зберіг більшу частину свого голчатого листя, наразі побурілого, напівзотлілого, але ще цупкого й щільного. Зайчик улігся так, аби вітер не дошкуляв із боків, а линув струмочком повз - вstromиш носа, і відчуєш усі запахи, і спокусливі, і загрозливі. Лисячого духу не було. Руда хижачка швендяла лісом, і сюди не потикалася. Курей тут ніхто не тримав, інші зайці теж ховатися в опустілих взимку садах не додумалися.

Тільки він, розумник, давно запримітив цю зручну схованку. Сад підіймався схилом вгору, й господарі, Заячі Люди, більше поралися в нижній частині саду, біля будиночка. Там була альтанка, доріжки, клумби із квітами. А нагорі стояла трава, вище вух, лише слив та вишень пообкопувано. А ще в найвищому місці вросли в землю величезні трухляві колоди, і в минулі роки Заячі Люди часто сиділи на них, спинами до ями із заячою схованкою, і нащось довго вдивлялися вдалину. Іноді з ними бували й інші, чужі люди, від тих було багато галасу, і заєць не витримував, і зривався в біг, закидаючи задні ноги за довгі вуха ...

Його ж власні люди були підходящі... з ними зайцю поталанило. Вони були чи то присліпуваті, чи то туговухі, а скоріше просто пришелепуваті. Ось, наприклад, цього літа лисиця вподобала ту частину лісу, що згори підходила просто до дач. Вона взялася пантрувати узлісся, і зайцю довелося залишитися в садах і на вихідні теж, хоча він добре відчував ритм часу, і знов, коли треба було сподіватися навали гамірних та смердючих людей до садів, більшою частиною тихих та самотніх. Його Люди теж з'явилися, не змусили себе просити. Заєць заховався за хвощем - ой, і гарний же хвощ, дай йому, Боже, сили й надалі рости й зеленіти - і спостерігав за ними.

Спочатку вони поралися далеко внизу, а близче до полудня Довша Людина почалапала схилом нагору. Вона, як завжди, не помічала нічого навколо, крім того, що на деревах, тому заєць сидів спокійно, тільки кинув оком навсібіч - чи вільні шляхи, щоб пуститися навтьоки в разі потреби.

Зненацька - він був певен! - Довша Людина помітила його... Зіниці її синіх, як у вовка, очей розширилися, але, замість незграбно поскакати до зайця

з відчайдушними криками: «Заєць! Заєць! Ось він! Хапай його!» Людина позадкувала, а тоді стала пошепки волати до Коротшої Людини, що внизу навіщось розбризкувала навколо себе воду: - «Ганю, Ганю... ходи сюди... тільки тихенько...»

Заєць уже було смикнувся вдарити навтікача, але ж до лісу дременути було зась - там лиска. Дякувати Богові, усе минулося - Коротша Людина не розгледіла зайця під самим своїм носом. Тільки пискнула по-дурному, а тоді вхопила Довшого за руку та й потягла його геть. Хоча й оциралася.

Ні, з такими телепнями можна ужитися. Погано тільки, що вони зіпсували смачнющі молоді деревця - обгорнули їх навіщось цупким і неїстівним папером. І капусти в них не було. Капуста була трохи далі, за колючою стіною ожини, але заєць туди не навідувався, бо там жило Зло. Заєць ясно бачив його багряний відсвіт, навіть коли не було його джерела - оглядної товстолапої людини із пронизливим голосом.

Зате короткозорі Заячі Люди прогляділи, що залишають на верхівках дерев багатенько червонообоких яблучок. Спочатку їх дзвібали тільки пташки, та точили потроху соні й полівки. Заєць спробував було й собі до них добрatisя, але він міг підіматися тільки похилими міцними гілками - тому обгриз трохи молодого бічного приросту, та й усе. Та й на зайцеву травичку прийшло свято, коли мороз та вітер одного дня пообтрушували всі яблучка долу... Навіть мерзлі, яблучка були дуже навіть поживні, і заєць ласував ними темними грудневими ночами.

А от тепер із харчами стало сутужно. Заєць знов, де було багато гички, бурячиння, капусяного листя, - на городах, що розляглися від садів і аж до річки. Але надто вже відкрите було місце. Що близько до крайніх хат села - то пусте. Місцевих собацю заєць мав за нішо - взяти хоча б отих нікчем, що на них марнували їжу Заячі Люди. Від них заєць міг відбитися однією лівою - якби догнали -, але куди їм! Заєць знов зізнав ці городи та сади як свої чотири лапи - кожну стежинку, кожен кущик, кожну дірку в огорожі... Але просто неба він почувався беззахисним згори. Звісно, якби сніг... Заєць змінив рудувато-сіру кожушину на білу, з невиразними плямами на спині, ще півмісяця тому, коли земля вкрилася снігом. І раптом сніг зійшов, як не було. Тут, у саду, було ще не так погано: білою матовою кригою взялися калюжі та канавки, бур'яни стояли сиві, як зайцева спинка, і голе гілля, гойдаючись, кидало непевні розплівчасті тіні. А в чистому полі на чорній копанії землі сова побачить його, мов крейдою намальованого.

Зайцю не було потреби зводити очі вгору - та він ніколи цього й не робив - щоб довідатися, коли піде сніг. Не раніше ранку, а може й опівдні наступного дня - ось коли. Він відчував набухлі снігові хмари, що йшли із заходу, потилицею... а, може, вухами... а, може, носом. Чим треба, тим і відчував. Хмари сунули ледаче, немов самі себе заколисали на власних перинах, а тоді взагалі зупинилися. Вітер теж заснув, і прокінеться тепер не раніш світанку. Отже, хоч не хоч, а треба очувати з порожнім животом.

Заєць вирішив чекати на сніг тут. Ця схованка була йому до душі ще й тим, що тут в нього виникало дивне відчуття... ну дуже дивне... інші зайці його б не зрозуміли... і мама ніколи про таке не казала... тож і він старався про нього не думати. Йому здавалося, наче тут він був у центрі якогось кола - наче й нічим не обведеного, а наче й з нездоланною огорожею. Тільки не для всіх, а для особливо лихих людей, про яких казала мама... для мисливців. Заєць не був свідком того, як на тому березі річки троє озброєних до зубів геройчних звіробоїв, цілячи у качку, влучили одне одному у найсокровенніше... він не бачив, як ще одному завзятцю скрутило вузлом дуло, як вже цієї зими один біатлоніст взявся спускатися сусідніми схилами на лижвах, налаштувавши рушницю, аби бабахнути, як побачить щось живе. І коли той опинився в шпиталі, з ногами, обома, на розтяжках і з гирьками, заєць цього бідолаху ясно, що не навідував. Він просто відчував, що таким сюди зась. Ще дивнішим було відчуття, що ця заборона якимсь незагненим чином була пов'язана з Його Людьми. Наче це вони тримали цю невидиму огорожу... маячня якась!

Але маячня ця була для зайця вже не новою, звичною, тому він навіть не дуже здивувався, коли відчув, як одна з хмарин відірвалася від решти і посунула до зайця й саду навколо нього. Він відчував, що це теж одна з штук Його Людей, де б вони наразі від зайця не хovalися.

Хмаринка набігла вкритого садами схилу і зупинилася. Сніжинки полинули до зайця спочатку негусто, одна по одній, тоді частіше, м'якіше... Все навколо наче народжувалося знову - біле, чисте, незаймане. Тоді й решта хмар, наче схаменувшись, зрушили слідом за подружкою, просто до зайця, а тоді і далі, за сусідні пагорби, за кільцеву дорогу, і до міста сніг прийшов разом з новим роком.

- Побіліє як слід - і я за капустинням, - щасливо міркував собі заєць. - А насипле добрячі кучугури... високі-високі... я й до саджанців доберуся!

Кожного року – історія повторюється. Історія – то така особлива штука, любить повторюватися, як нудна учителька в школі – не вірить, що її діти зуміють засвоїти сказане з першого разу – довбе і довбе указкою по парті, стукає холодними словами в голову ...

На нитку білу шевську,
міцну, як татові руки,
скляні коралі ялинкові,
нанизувала
всміхалася
тішилася

сніжинки з тонкого паперу
папіросного
витинала маленькими ножичками

а ще смішні ліхтарики
(спочатку слід було розмалювати папір,
бо кольорового не було)
і тоді акуратненько
смужечками посередині
чик-чик-чик
з'єднати краї,
прикріпити ручечку паперову

ото усі нехитрі прикраси на ялинку новорічну,
дитячу
з дитинства моого

мама з татом приносили з роботи подаруночки від Діда Мороза
(чи той дід Мороз теж там працював під Новий рік за тринадцять зарплату?
Він чомусь не вмів прийти до хати, як святий Миколай і принести подарунки під подушку, якийсь такий був офіційний і дуже строгий Дід Мороз, його можна було побачити лише в школі на учнівських ранках, а потім виявлялося, що то перевдягнутий старшокласник, от прикро...)

ми з сестрою розпаковували ті подаруночки,
нам дозволялося з'їсти по кілька карамельок,
а дорогі "Мак" і "Білочку"
нанизувалося на ниточку – і на ялиночку

А вночі на ялинку прилітала зозулька із старого настінного годинника,
годинник самотньо собі бамкав,
з його темно-коричневих нутрощів на ланцюжку звішувалися гирки-шишечки,
тягнули час додолу,
а легковажна зозулька намагалася на новорічній ялинці
заспівати своє знамените "ку-ку",
засинала потім під тихе годинникове бамкання,
але щоранку, як це не дивно, таки бадьоро знову визирала із свого годинникового віконечка

Я дуже любила скляні бурульки, які згодом до ялинки купили батьки – з бурульками на гілочках ялинка була схожа на витончену балерину, була така елегантна і нарядна, як наша вчителька танців - вона намагалася навчити нас балету, а ми смішно повторювали за нею – батман де пліє, витягували ручку красиво вбік і намагалися так, як і вона, красиво і повільно присідати у першій позиції...

Щороку іграшок на ялинці більшало, пластмасові кульки-вогники були доповнені новими гірляндами, до сріблястого, довжелезного, як волосся казкової царівни, дощiku, додався волохатий дощик-гірлянда, ним було дуже гарно прикрашати свої коси на шкільні новорічні вечори, проте він все одно коловся і ту красу довго витримати було неможливо – до другого танцю, поки всі ставали живі і розкуті. А іграшки – старі частенько розбивалися, особливо постраждали тоді, коли наша чорна киця Бега кинулася погратися з дощиком – і ялинка навернулася з усіма прикрасами.

Нове, нове... скляне намисто довелося перенизати, бо дуже багато всього було розбито, потовчені іграшки старанно зібрано в картонну коробочку з-під взуття – то буде посыпка на ватну корону до костюма Снігуроньки на наступний рік – і знову – нові бурульки та нові кулі...

Нині ми з доњкою вираємо штучну сосну – прикраси тепер в основному з пластику, не б'ються. Доњка моя – прихильниця стильного прикрашання, тільки сріблясті кульки і сріблясті бантики, ніяких бурульок і ніякого дощiku, лише коралі – також пластикові білі, перламутрові – ото всі прикраси. А ще дві гірлянди китайських ялинкових вогників – періодично блимають, потихеньку розгоряються, а потім починають витанцювати у різних ритмах.

Гарні ці вогники. За них я люблю нашу теперішню ялинку.

Але ніхто з нас уже не хоче вішати на ялинку цукерки, не той уже і "Мак" і "Білочка"...

І бурульок нема у мене – всі десь побилися-розгубилися, все стало старим, облізлим, непотрібним...

І свято стало – втомленим і буденним. Щороку добігаєш до того Нового року, як до якогось марафонського фінішу – геть виснажений і втомлений. Робота, криза, фінансові клопоти. І я вже не дитина. І тата давно вже спочиває на маленькому цвінтари у місті моого дитинства. А мама моя зараз далеко, рідко тепер до неї навідуєсь, і сумую за нею, і відвікла вже від маминих повчань – сама уже мама, сама уже повчаю.

Так дивно і цікаво, от як же ми були дітьми і ні про що не переживали – ні про гроші, ні про навчання, ані про те, що на завтра приготувати їсти.

І мали свято – це так чітко і яскраво тримається у пам'яті...

Історія повторюється – постійно повторюється. Треба повторити – ми – діти, треба повторити – є свято, є диво, якого завжди підсвідомо ти чекаєш, от тільки у свідомість треба впустити оте дитяче чекання дива, хоча б узяти до рук ножиці і знову повитинати сніжинки для ялиночки, випустити назовні свою дитячу ширість...

Ще є вона? Подивіться на дітей – усміхніться! Е!

З Новим роком вас, доборі люди!

І нехай зозулька зі старого годинника знову вночі прилетить на вашу ялиночку – і накує вам багато-багато радості і щастя.

З Новим роком!

У листі до святого Миколая не повинно бути й найменшої помилки. Інакше шкода й праці просити його про щось. Бо хто ж повірить, що хлопець чи дівчинка весь рік були старанними і слухняними, якщо вони не можуть навіть грамотно попросити собі подарунок?

Раїса Павлівна так прямо і сказала на уроці.

Тож увесь клас трохи хвилювався, поки вчителька збирала барвисті святкові конверти із проханнями про дорогі ляльки, нові комп'ютери та ролики. Може, не всі й вірили, що омріяні подарунки, що лежатимуть під подушкою, принесе сам Миколай, а не батьки, які куплять цяцьки в магазині. Але таких було не так багато, інші з нетерпінням чекали на святкове диво.

Лише Яринка на першій парті була зовсім спокійна. І не тому, що відмінниця і пише без помилок. Дівчинка вже знала, що отримає в подарунок: тітка, як купувала дівчинці нову пухнасту шапочку та рукавички, так і сказала, що то – на Миколая буде гостинець.

А мама усі зимові подарунки віддає одразу – на Різдво, коли приїздить аж на тиждень із заробітків у Греції.

А якщо святий Миколай вирішить їй щось подарувати, то не зважатиме на помилки. Яринка добре пам'ятає: як була малою, то кожного грудня старанно виводила каракулі, вітаючи самого Миколая із Новим роком та Різдвом, малюючи йому ялинку та сніжинки і прохаючи подарувати їй цуценя. Потім клала до морозильника – це їй мама підказала таку сховку, бо хто ж, крім досвідченого дарувальника, шукатиме там лист із проханням?

Мама тоді чесно не дивилася на те, що написала доня і навіть до холодильника у той день намагалася не зазирати без особливої потреби. А на ранок лист зникав – отже, Миколай справді приходив до них уночі напередодні свята!

Хоч цуценя він так і не подарував, лише одного разу приніс дуже гарного, але іграшкового песика. Мама тоді потішала доньку: нічого, і в наступному році будуть свята і подарунки, а з цуценям у міській квартирі дуже нелегко. От хай Яринка підросте, щоб могла його сама глядіти.

Потім мама поїхала до Греції і приїздила звідти рідко, частіше писала листи на електронну адресу. Яринку глядить тъотя Ліда – мамина сестра. Яринчині подруги кажуть, що тъотя Ліда – сувора, але то не так. Вона любить племінницю. Просто у тъоті багато роботи, додому вона повертається пізно, тому постійно нагадує, що Ярина – вже майже доросла і повинна сама вміти про себе подбати.

А як доросла, то ніби й незручно прохати дозволу покласти листа до холодильника. Бо, здається, тъотя не дуже вірить у святого Миколая.

Раїса Павлівна, мабуть, помітила, що Яринка не дуже пильна. Тому викликала її до дошки. Добре, що завдання було нескладне. Якби дівчинка отримала і не найвищий бал, то тъотя не лаялася б. Вона взагалі рідко свариться. Але мама може засмутитися, коли дізнається про це. Ярина не хоче її хвилювати.

Вона і так недавно зателефонувала, хоч і робила це нечасто, бо хіба напасешся грошей на міжнародні розмови? І сказала, що, певно, не зможе приїхати цього разу на Різдво. Прохала, щоб Яринка не засмучувалася: мама пришле їм із тъотею посилку з подарунками. А сама приїде обов'язково, лише згодом, на Великдень. І мамин голос був ніби веселим, але дівчина відчула, що насправді мамі теж сумно, тільки вона не показує цього.

Яринка дуже хотіла б написати Миколаю, аби він зробив так, щоб мама змогла приїхати. Але посорошилася. Раптом Раїса Павлівна вирішить перевірити ті листи, щоб не виправити помилки і не засмучувати адресата?

І цуценя теж прохати не стала, бо тъотя казала, що у квартирі песику буде незручно. Тому дівчинка загадала, аби випало побільше снігу, бо зараз і на санчатах не покатаєшся як слід. А для святого Миколая зовсім неважко принести зимову погоду, правда?

І знаєте, наступного ж дня сипонув густий сніг. Місто стало гарним-гарним, немов на різдвяній листівці. Яринка та її однокласники ледь дочекалися закінчення уроків. Відразу гайнули хто кататися на санчатах, хто – гратися в сніжки. Яринка дісталася свого двору вже коли почало темнішати. Дівчинка поспішала, бо пообіцяла тъоті підмети в домі, та ще й треба пальтечко почистити від снігу, поки тъотя з роботи повернеться.

Аж тут Ярина побачила сусідку. Анна Дмитрівна вже старенька і ходить повільно, спираючись на палицю і, певно, думає про щось не дуже веселе, бо весь час супиться. Але завжди всміхається, коли бачить Яринку, пригощає її цукеркою і питає, як там мама?

А ще, Анна Дмитрівна восени підбрала біля смітника цуценя. Вона щиро тішиться, казала, що тепер їй веселіше. І справді, Жучок – так назвали

чорненького цуцика – дуже товариський, завжди метляє хвостиком і ладен потоваришувати з усім двором.

От тільки господині важко його вигулювати, бо в неї ноги болять...

А зараз, коли сніг ще не встигли розчистити, то й зовсім горе. Тротуари стали слизькими, Анна Дмитрівна ще зранку втомилася, як вигулювала Жучка, а треба ж ще зараз, увечері, прогулятися з ним, ще й до магазина треба якось дістатися...

Яринка, як почула про сусідчині клопоти, відразу запропонувала прогулятися із цуценям, і завтра теж – аж поки перестане бути слизько. Потім тримаючи цуценя на поворозці, пішла за хлібом для сусідки. І все уявляла, що відтепер Жучок – хоч трошки й її песик.

Тож виходить, святий Миколай виконав і це її прохання, варто було лише трохи подорослішати.

А ще Анна Дмитрівна так дякувала, що Яринці аж незручно стало. І тъотя не стала сваритися, коли почула про це, хоч племінниця так і не встигла піднести до її приходу.

Тож святий Миколай – аж ніяк не вигадка. Думка про це була такою важливою, що дівчинка ніяк не могла зосередитися на уроках. Навіть спати лягла пізніше, ніж звичайно, поки з усім впоралася.

І все ніяк не могла заснути. Крутилася з боку на бік, перевертала подушку, що раптом стала такою гарячою. Потім наважилася. Навшпиньках підкralася до письмово столу, щоб не розбудити тъотю. Взяла аркушік, олівець, бо ручка – у портфелі, а лізти туди, то шуміти без потреби. Писати на підвіконні дуже незручно, але так хоч трошки світліше, бо перед домом – ліхтар.

Все одно, букви виходили нерівні, так, ніби Яринка ледь вміла писати. Може, навіть там були помилки. Та все ж дівчинка згорнула листа і прокралася на кухню.

Там дуже обережно потягla на себе дверцята холодильника, примостила папірець на верхню полицю. Коли закривала дверцята, вони гучно гупнули. Але, певно, таки здалося, бо тъотя не прокинулася.

Вранці Яринка прокинулася рано, щоб встигнути перед школою вигуляти Жучка. Допомагаючи тъоті готовувати сніданок, зазирнула до холодильнику. Листа не було. І тъотя нічого не сказала про дитячі пустощі, отже, не бачила його.

Дівчинка усе чекала, а раптом зателефонує мама? Але тъотя подзвонила до Греції першою, хоч ніколи цього не робила, бо дорого та й чи треба маму хвилювати? Тільки вона чомусь щільно причинила двері, так що Яринка не чула тої розмови.

Потім увійшла до кімнати, усміхнулася:

- Усе гаразд. То я телефонувала у дорослих справах. Мама таки приїде до нас на Різдво. І знаєш, я випадково зустріла святого Миколая. Так він дякував за привітання з Новим роком...

А очі тъоті чомусь були близкучі-бліскучі...

Шемрання старенької Боньки рідко розуміють інші, хіба що інтонації та жести вловлюють. Але Наталя - мале, та міцно збите пташа, ловить чудернацькі покручі-слова на льоту і жодних труднощів зі схопленням їхнього змісту не має. Легко тлумачить іншим те, що каже Бонька. Може, тому й кажуть, що старе, що мале – однаково.

Це дрібне писکля люди, родичі й знайомі, з ніжністю й усміхом називають Наталчіточкою. Ім'я смішне, складене з двох: Наталя і Чита – розумна кумедна мавпочка, що полюбляє втнути якусь шкоду. То із популярної кінокомедії. Чотирирічне дівча й справді напрочуд спритно дереться на горіх, що розложисто царює над половиною невеликого подвір'я біля присадкуватої «шевченківської хати» під стріхою. У ній купно, дружно, голосно мешкають аж три родини.

Наталчіточка зиркає цікавецькими очицями на все, що діється навколо. А в садочку миттю навколо себе збирає гурток спраглих чергової витівки малюків, котрі ото захоплено зараз дивляться міні-виставу про муху.

А крилата дзижчалка чарівно з'являється, хоча насправді у спальні групи в тиху годину нема жодної комашини, і починає вигадливо кружляти в повітрі. Голова малої збиточниці круться туди-сюди, вслід за нафантазованою (щоб тільки не спати!) літаючою забавкою. Погляд дівчинки старанно стежить за уявною цокотухою, з вуст чути монотонний бринчливий звук, що раптом уривається. Муха на носі! Наталчіточка звела оченята докути і дивиться на кінчик свого веснянкуватого носика – глядачі в екстазі. Регіт! Але скрадливий, здушений... Бо як залетить сюди Огорошина, вихователька – товста, неприємна тітка зі злющими очицями і рипучо-пісклявим голосом, то буде кри-и-ику!

Негарна похмура кобіта отримала своє прізвисько саме від Наталі. Дівча просто не подужало вимовити «Ольгу Йосипівну», хоча чомусь виховательку з іншої зміни – веселу щебетуху Оксану Павлівну, малеча називає без помилки. А й приліпилося до пергідроленої набіло крикухи те "Огорошина"! Приклейлося, що й не відірвеш із м'ясом. І від цього вона ще лютіша. Наталчіточка не любить йти до садка, коли на зміні Огорошина, зате значно охочіше підбрикує дорогою, стрибаючи то на одній ніжці, то на двох, за руку з мамою, якщо нині буде Оксана Павлівна.

От узагалі вона ліпше залишилася би з Бонькою. Давню, наче перша революція, Яблонську мале також охрестило на своїй дитячій мові й усі тепер інакше стареньку і не називають.

Її побоюються. Ця сувора бабця – типаж для казки про Бабу Ягу. У неї не лице – мапа зморшок-ярків, в яких ховаються вицвілі озера очиць. А ніс добряче випирає вперед і він завеликий на цьому здрібліному, випитому старістю обличчі. Вона геть незрозуміло (слів не розібрati), проте й дуже зрозуміло (грізний голос, різкі поривчасті змахи рук, воювнича постава) облає за кинуту на подвір'ї обгортку від іриски. А ще, бувало, шпарко розвернеться усім зісохлим, але навдивовижу міцененьким тільцим до дебелого п'яниці Степана та одним лютим полиском очей втихомирить його розбуяле бажання недоладно заревіти бугаєм на всі Лани : «О-о-ой чи-и-и-ий то-о-о кі-і-інь сто-ої-і-іть!»

Бонька – королева двору. Ото бували королеви-матері, а вона – королева-бабця. Усіх і кожного ця старенька може зачепити й присоромити за будь-який, з її точки зору – недоладний, вчинок, бо про всіх все знає.

Тільки Наталчіточка почувається інфсантою при королеві. Старенька їй не рідна бабуся, проте любить так, що й крівцевим було б завидки. Але у Наталчіточки не залишилося рідних старих.

Є мамця і татко та брат-підліток, що вона за ним волочиться, де тільки може. А Юрко сердиться, хоча парубкувати ще не парубкує поки, проте сестра-малючка – то така дзига, що лиشنь клопіт із нею. Заважає. З нею на річку не гайнеш, а хлопці кличуть. І до центру - теж зась. Дріботить отаке мале - розчервоніле та захекане – і кинути шкода, і тягти далі вже не вийде, тож мус завернути додому. Наталчіточка кліщем вчепиться в брата, бо залишили таки ж на нього (ех, як то прикро бути найстаршим іноді...). Мамця з татком кожного дня, крім моторної суботи та поважної неділі, на роботі... І тільки Бонька завжди тут, поруч, та виручає хлопця постійно. Бурчить щось, але з видимим задоволенням приймає на виховання свою улюбленицю,

поки Юрко біжить до «Юного техніка» або з товаришами-однолітками завіється гуляти.

Мала обпихається ласощами. Бонька нині спекла пляцка з яблуками. У рухливого, неначе мавпенятко, дівчата завжди апетит, як у того вовка, що з казки про Сірка. Запиває молоком з горнятка. А як старанно ж бо съорбає, щоб і краплина не впала на суконочку з маками. Іноді ж мамця свариться, що надто швидко бруднеться на Наталчиточці речі.

Тільки спробував би хтось їсти молоді горішки та залишивши чистим! Горіх у дворі щедрий на врожай і обдаровує малу смакотою. Щоправда, до неї ще добутися треба. Розколупати, камінчиком подовбавши, зняти зелену верхню одежинку, а потім добряче тупнути сандаликом, аби міцна світлокоричнева шкаралупка трісла і поділилася серединкою. Вигадливо покручене роздвоєне ядерце нарешті добуто. Тепер найповільніша і найприємніша частина роботи. Обдерти золотаві тонюсінky шкуринки з білого_сяючого_смачного. Інколи тяжко добути ту солодкаву радість, зате від зеленої захисної оболонки руки стають красивими - шоколадними.

Хоча що то за шоколад, коли гіркий? Але в садочку можна показати всім і діти проситимуть, щоби їм також помалювати долоньки в такий чудовий «негретячий» колір. А дівча відповідально притягне наступного дня у торбинці з перезувним зелені яєчка горіхів. Невдовзі вся група вималює не лише руки, але й радісні мармизочки. І синьоокі у білявих кучериках муринята будуть із подивом спостерігати, як химерно реагують на них усі дорослі. З тихими стогонами: «О-о-о, Бо-оженьку-у!»

Та це ж так гарно! І що ті дорослі розуміють?! Он, в Африці скільки треба засмагати, а тут добре потер, обмастив себе... І ти – кльова чоколядка! І не змивається швидко! О, як гарно придумали, а ті дорослі... Чого вони бідкаються?

Зараз уся група відчайдушно реве, бо вихователька з нянечкою дружно заходилися відмивати личка та руки від «засмаги». Ох, а було так гарно... Посвітлілі, але не зміті безслідно плями на обличчях увечері лякають мам та бабусь, що прийшли за своїми нащадками. Тільки тато Олега сміється весело, аж червоніє від ревоту, замість йойкати та журитися барвистим сином, і змовницьки підморгує до Наталчиточки, яку поставили в кут. Мовляв, не сумуй! Скоро прийдуть за тобою і визволять отаку гарнюю царівну-муринку з полону Огорошини.

І Бонька ввечері покладе свою сухеньку птасю лапку на руду голівку своєї Наталчиточки та й оповість, стираючи садочкову несправедливість, найліпшу зі своїх казок – святкову, сяючу, мов ота велика куля на ялинці, де їдуть сани з Миколаєм, кучугури схожі на хмари, а у вечірньому темносиньому небі метляє пишним хвостом зоря-комета...

Бонька розказує її рідко. Завжди тільки, коли має на те настрій. Якось так уже між старою та малою заведено, що Наталчиточка не просить, а лише чекає. Так, як ждуть Різдва! Воно ж приходить, коли само хоче, а не як дітям заманеться.

А спочатку засніжить, завиє, морозом вдарить. Наталчиточка їхатиме в садок на санях. В блакитному пальтечкові, на якому прегарно вишиті білі сніжинки, з гостроверхим капюшончиком, що облямований білим хутречком. Їхатиме, наче мала королівна. А сніг порипуватиме під черевиками татка, а сніг блищає розсипами діамантів, а сніг пустуватиме, осідаючи на віях.

Наталчиточка буде уважно вивчати кожну сніжинку на рукаві, роздивлятися їхню бездоганно накреслену, та завжди іншу красу. І хухати, враз перетворюючи сніжинку на росичку-крапельку. З таких різних сніжинок чомусь завжди виходитиме однакова краплинка – і дівчинка з тої чудасії дивуватиметься найбільше.

А потім татко приїде з «командіровки» з Москви та привезе мандаринки – малі запашні сонечка на підвіконні, позаду яких – вкриті морозяними візерунками шибки. Отак тутешня зима і субтропічне літо стануть близькими сусідами.

Прийде Миколай. Наталчиточка просила ходячу ляльку, але дістався пупс, цукерки та рахівниця. Вона й не зажурилася. Може, ляльку дідо Миколай принесе наступного року, а рахівничка он з якими синіми, зеленими, жовтими, червоними ґудзичками! А пупсік загорнений у пелюшки! То й малу годі відірвати від подарунків.

«Червоний мак» і «Білочку» понесла десь у сховок – мама знає, що під подушку. Там завжди зберігаються найдорогоцінніші скарби. Наталчиточка

дуже-дуже любить саме ці цюцики – так вона називає цукерки. І єсть таке рідкісне щастячко поволі, відкушує манюній шматочок та чекає, поки розчиняється в роті насолода. Потім знову відгризає дрібочку. Десь із півгодини триває розтягування задоволення.

Решту цукерок Наталчикотка акуратно розділила на купки. Бо не можна їсти всі зразу. Ті купки все одно швидко тануть, бо смакує не сама. Наділяє маму, тата, Юрка, Боньку, дядька Івана – але він не бере. Каже, що не любить. І він не просто так каже. Точно не любить, бо найбільше йому подобаються смердючо-пахуча цигарка та шпондер. Він і риби не єсть. Як до столу сідає, то відсуває подалі шпроти чи смажену рибу. Диво дивне, та він носом крутить і на червону ікру, що так рідко з'являється! Мала скуштувала солонуваті соковиті риб'ячі кульки, які смішно тріскали в роті, лише тоді, коли цьотка Дарка приїздила з Ленінграда погостювати на батьківщину. Наталчикотка її бачила лише раз, але запам'ятала дуже добре. Цьотка декламувала за столом не тости, а вірші! Вона якось так красно, до ладу все робила. І голос був у неї звуковитий, він вмить наповнював хату дзвінкою радістю.

А Новий рік плавно перетече в Різдво. Колядники ходитимуть не ховаючись. Лише комуністи сторожко сахатимуться, крадькома відбігаючи від вікон вглиб квартири, коли голосна ватага пройде поблизу. Їм не можна. Наталчикотці буде шкода комуністів, бо їм заборонено ходити з веселими колядниками до хат родичів, хрещених і хрещеників, друзів, знайомих. І не дадуть їм копійок та цюциків, і не запросять до столу. За що їх так покарали? Ну поставили б у кут, а потім відпустили. Не можна ж так сильно карати...

А для Боньки то останні свята.

Старенька сидіти не вміє. У передсвяткових клопотах вона пече пляцки, варить холодець, кашу на кутю, грибну підливу, борщ, ліпить вушка, вареники з капустою.

Наталчикотка, висолопивши язика від старанності, чаклує над товстенько розкачаним тістом. Бонька їй довірила стосик жерстяних фігурок, з яких малій найбільше подобаються місяць, зірка та ялинка. От дівча і тисне малою долонькою зверху, вирізаючи печиво (чомусь найбільше виходить місяців, зірок і ялинок!).

Старенька вчить малечу: "А дивися, скільки в тебе тіста марнуєші. Доньцю, ти близенько тни, одне біля єньшого!" І Наталчикотка засвоює науку бабці. Нарешті дочікується схвалення: «Йой, яка ж ти велика вже! Помічниця! Зара тобі дам білок, будеш мастити!» То улюблене заняття малої! Зв'язані ниткою докупи кілька курячих пір'їн слугують за пензлика. Дитина вмочує пелехатого пучечка у розкалатаний яєчний білок і пильнує, аби краплі не хляпали на деко, бо горітимуть в духовці. Ретельно мастить кожне печивко та пучками малих пальчиків бере цукор і посипає, уявляючи, що то з хмари сипле снігом. Мала й першою отримує ще теплих місяця та зірку. Куштує! Бонька не шкодує й підсовує дівчаті ще і ще, наливає молочка, аби було чим запити.

Розпашіле на гарячій кухні мале невдовзі нагадує нагодоване й сонне кошеня. Згорнулося на канапі та задрімало. Бонька і далі не метушливо, але шпарко крутиться на кухні. До Різдва треба наготовити багато. Гості будуть! І Віра, і Владко з Раєю, і колеги Сташка. Бабця пригадує усіх родичів, друзів, знайомих, що обов'язково прийдуть колядувати.

Вона не знає, що то її останні свята.

Бог забере її перед наступним Миколаєм. Наталчикотка спочатку нічого з тої першої втрати не зрозуміє. Круглими очицями спостерігатиме за дивними діями дорослих. Простирадлом завішане лüstro на шафі... Понурі обличчя і плач... Бонька лежить непорушно – ще такого не було... Боньки нема... Її кудись понесли у завеликій труні...

Миколай принесе ходячу ляльку. Мала запропонує йому помінятися ляльку на Боньку. Вона докладатиме рахівничку, книжечки в яскравих малюнках – всі скарби, зрештою, запропонує в обмін на Боньку. Та кожного ранку бачитиме нечіпане своє добро на долівці біля ліжка. Купка залишиться, а Боньку Миколай не поверне... Наталчикотка сваритиметься з Миколаєм поночі. Тихо-тихо, подумки. Мине й Різдво з його круговертю снігу, санок, колядок, смаколиків.

Мине багато свят потому, мала дівчинка перетвориться на Наталку, закінчить школу й університет, вийде заміж, народить власних дітей. Перемордується багатьма страшними втратами.
Бонька разом із іншими житиме у неї всередині, десь поруч із Наталчикочкою.

Гляцки – домашні солодощі на Західній Україні, як правило, це кілька коржів, перемашених кремом.

Шпондер – зазвичай варена або копчена в домашніх умовах грудинка, бекон

Смаколики - делікатеси, щось смачненьке

Забавка - іграшка

Кобіта - жінка

Мапа - карта

Лани – околиця Стрия, райцентру Львівської області.

Інфант - принцеса

Крівцеві – кровні родичі

Мурина - негренята

Чоколядка - шоколадка

Мурина - негритянка

Птасю - пташину

Цьотка - тітка

Марнуєсі – багато відходів

Єньшого - іншого

Легенький вітерець надворі підбадьорює до вальсу тендітні гаптовані сніжинки, щоб ті не падали брутално на гладенький бюргерський асфальт, а тішили неперевершеною грацією зачаровану жінку, що споглядає цей танок крізь шибку, біля якої вмостилась на високому барному стільчику. За тиждень до Різдва у найбільший мультибррендовий Берлінський магазин «KaDeWe» стікаються в паломництві до подарунків різномасті типи. Діапазон дуже широкий - від німецьких товстосумів і знаменитостей до простих домогосподарок та байдикарів. Оксана не має відношення ні до одних ні до інших, тим більше ніяка вона не арійка. По-чорному вже рік працює в німецькій столиці. Саме напередодні минулого Святвечора приїхала на заробітки, що їх запропонував (не безкоштовно) колишній однокласник. Вдома залишила трирічну донечку, заради якої, власне, й подалась у найми. Чоловіка у неї не водилося зроду-вікі, вважалась бо не надто привабливою для протилежної статі. Невеличка, без особливих прикмет, зі звичайним русявиом волоссям, тендітна жінка з ніжно- затравленим виразом у схожих на глибокі озера, сірих очах, які однозначно могли привабити, прикувати до себе, змусити замислитись, захотіти розгледіти її більш детально. Та хіба ж чоловікам є коли займатись такими дрібницями? Оксана з дівоцтва не любила яскравого відверто-агресивного вбрання, не чепурилась подовгу, майже не користувалась косметикою. Заманити самця при такому розкладі практично не мала шансів. Завагітніла випадково, але продумано й заплановано. Наважуючись, міркувала: «А чому б ні? Чого чекати у тридцять?» За кордоном Оксана працює прибиральницею, попри те, що має вищу освіту, але кого цим здивуєш? Ганяє Берліном, аж підошви горячі, від однієї квартири до іншої. Година - десять еврів. Нічогенько так!

У вихідні розважається -ходить до «KaDeWe»... На іноземку у велелюдному потоці ніхто не звертає уваги. Жінка полюбляє спостерігати за багатими і знаменитими, захоплюється прекрасним вбранням, якого ніколи не матиме, мріє про неможливе, уявляючи себе на чужому місці.

Оксана, вмостившись біля самої вітрини, з ностальгійним сумом оглядає чисто прибрані вулиці Берлінського середмістя, заклопотаних німців, машини й святкові гірлянди, що звиваються навколо дерев. Достатньо наблукалась п'ятиповерховим магазином й спинилась майже на виході у затишному недорогому кафе всередині «KaDeWe».

«Чудова кава... - подумки нахвалює напій. - Як там моя манюня? Шкода, що у неї немає татка, він би не дозволив мамі покинути донечку... Та хто на мене спокуситься, коли навколо такі дівиці?» - розмірковує, побачивши тонконогих, високих щебетух-білявок, які промайнули повз вітрину. «Смішні ці німці. - продовжує, після чергового ковтка. - Он, один крутиться біля дерева... З далекобійною фотокамерою... Папараці, чи що? Здалось, на мене націлив... Hi!» - присоромила себе за таке припущення, коли німець направивши на хвильку в її бік об'єктив, різко розвернувся спиною до «KaDeWe». Фотограф вже десять хвилин дрочиться метрах в двадцяти від магазину, його густі вуса повсякчас ворушаться, що змушує Оксану посміхатись. Чоловік ніби дискутує сам із собою. Він по-дитячому чухає потилицю й кудлатить волосся, складає вказівні й великі пальці у формі чотирикутника, вдивляючись у саморобний екран, шукає потрібну композицію... «Муки творчості» - думає Оксана і тієї ж миті помічає, що «папараці» заціпенів й у бойовій готовності схопився за камеру, що звисає на товстому ремені з ший.

Українка роззирнулась довкола й уздріла щойноприпаркований шикарний лімузин, з відкритих дверцят якого виставляла тендітну ніжку стовідсотково зіркова особа. Про статус незнайомки Оксана здогадалась по раптовому припиненню будь-якого руху перед пересічними городянами, які водночасся спинились та спрямували погляди до білого авта. Незабаром, літня актриса, яку Оксана бачила по телевізу, висковзнула назовні у хутряному пальті неймовірної краси. Українка краєм ока побачила, що фотограф надворі взявся до роботи, але зараз жінку цікавила лише примадонна. «Звичайно, - думала вона, захоплюючись актрисою, - таких потрібно фотографувати!» Коли зірка пропливла повз Оксану, нелегалка перевела погляд на вусаня... Чоловік стояв мов вкопаний, не зводячи очей з монітора камери.

«Цікавий! - подумала Оксана. - Такий незвичайний, легкий та полохливий... Ймовірно, добрий - це відчувається навіть здалеку... Шкода, що я не ота кінодіва... А якби була, то обов'язково, підійшла й запропонувала випити зі мною кави...» - Оксана впіймала себе на тому, що мрії завели її надто далеко. Вона поблажливо посміхнулась і...

Хоч кажуть, що існує жива й нежива природа, з цим можна поспоречатись. Бо у цій історії неживе скло, яке відділяло двох людей зіграло чи не

найважливішу роль. Воно, всотавши в себе марення Оксани, та запеленгувавши те, що думав німець на вулиці, сублімувало тонку матерію, понесло по безмежному ефіру у незвіданий космос, до того, без чиєї згоди не впаде жодна волосина. Відповідь прийшла негайно...

... «Сніжинка в приміщенні?!» - промовила Оксана вголос, тягнувшись рукою до скла, на якому, дійсно, дивним чином з'явилась сніжинка й тут же розтанула, залишаючи по собі малесеньку крапельку. Хоч увагу жінки було сконцентровано на слізі, уздріла в тумані дальнього плану, що папарації мають у її бік п'ятірнею. Перевела на нього погляд, чоловіків силует набув чіткості. Дійсно, активно метеляє кінцівкою... Невже їй? Озирнулась, аби пересвідчитись, що за спиною ніхто не стоїть. Два підстаркуватих чимілики всередині зали смакували чималими тістечками - вони не йшли в рахунок... Тим часом незнайомець відверто посміхнувся та побіг ближче до вітрини, притримуючи камеру. Оксані до останнього не вірилось, що чоловік прямує до неї. Підійшовши, прикладав широку долоню до її витонченої, яка все ще була притулена до шибки. З обох боків перетинки війнуло теплом. Чоловік ніжно посміхнувся й простягнув Оксані фотоапарат. Жінка, козирком прикладавши долоні до скла, щоб не відсвічувало, побачила картинку. Повз шикарний «KaDeWe» проходила розкішна зухвалиця у хутрах та прикрасах, супроводжувана охоронцями, з гордовито-звеважливим виразом обличчя. І усе б нічого, аби на другому плані за-за скляної перетинки за нею не споглядала витончено-зосереджена, сумна й скромна жінка з блискучими бездонними очима. До об'єктиву, під час фотографування, прилипла сніжинка і тепер чітко-графічно вимальовувалась неповторною павутинкою чи не в центральній частині фотороботи. Фотографія, побудована на контрасті, Оксані неймовірно сподобалась. Особливо жінку здивувала краса, природність та спокій, які випромінювало її власне обличчя...

«Я закохався у тебе, щойно побачив відображення на моніторі. Якби ти перша не подала знак рукою, я б не наважився підійти і потім усе життя жалкував би» - зізнався Петер коханій.

Через півроку вони стоять посеред великої зали, навколо сновигають збуджені поціновувачі таланту фотохудожника Петера Крампа, який презентує персональну виставку. Розчulenі глядачі плескають майстра по плечу, виказуючи своє захоплення, щиро посміхаються Оксані й вітають з нещодавнім весіллям. Компліментів перепадає навіть чотирирічній святково вдягненій дівчинці, яку батьки тримають за руки. Погляди цих трьох направлені на охрещену критиками «неперевершеною» фото картину під назвою «Різдвяне Диво. Сніжинка.»

В грубці лунко тріснуло палаюче поліно і, через розчинені дверцята, на підлогу червоною жабкою виплигнула розпечена жарина. Баба Фрося, не встаючи із ослона, нахилилася, підняла зашкарублими пальцями осколок розжареного вогню. Жар не пече пальців, тільки шкварчить на загрубілій шкірі. Баба ще хвильку дивиться на червоний вуглик і кидає його назад до груби.

- Ви б дверцята зачинили, а то заснете біля вогню і спалите хату.
- Не турбуйся, Степане, я трохи тут посиджу біля тепла. Дякую, що дров приніс, а то я сама не здухаю. Візьми, там на столі душник.
- Чоловік підійшов до столу, налив собі із зеленої пляшки повний гранчак горілки і випив залпом. Вхопив зі столу поморщений, як лице в старої господині, солоний огірок і рушив до дверей. Коли виходив, то вимовив уже із порогу:
- Ви, той, коли що тре... стукайте по тазику. Я його тут, в сінях повісив.
- Дякую, сусіде! – двері рипнули, залишаючи бабу Фросю на самоті з вогнем.

Стара знову вступила відсторонений погляд у грубу. А там, зголоднілі язики полум'я радо плигали і лизали березові дрова, що шипіли наче змії, не піддаючись зажерливому вогню. У цьому нерівному двобої вогонь виходив тріумфатором; і за мить уже танцював переможний танок на розчервонілих головешках. І від цього шаленого танку, в лиці старій пахкотіло жаром, а на стінах хижі похитувалися, в такт вогню, химерні тіні.

Баба Фрося втомлено дивиться через трикутники запалих очей на цю виставу вогню і тіней і поволі засинає.

* * *

- Мамо, мамо, а до Дусі сьогодні приходив Святий Миколай! – розпашіла від морозу в хату вбігає обв'язана хусткою навхрест Фрося. – Він під подушку їй поклав пряника. А я й забула під свою глянути, може...

Вона спиняється на півслові. Маленькі оченята здивовано дивляться на чужих людей, які тупцяються по кімнаті. Старі баби в чорному сидять попід вікнами, смердить горілим воском і свічками. А посеред кімнати, на ослонах, в якомусь чорному ящику лежить її тато... Але який же тато - це ж якийсь чужий, зовсім чужий дядько. Він блідий, майже синій, із діркою на скроні, із кров'ю, що запеклася у волоссі; ніс білий і неймовірно загострений, ніби дзьоб у якогось жахливого хижого птаха. Це не її батько. Тато в неї красивий, живий і теплий, а в цього руки холодні, ніби бурульки. Дівчинка шукає очима маму, а та схилилася над чорним ящиком і вже не плаче, а тільки схлипуює. Всі довкола, побачивши Фросю, починають голосити. Якась стара бабця підводить дівчинку і заставляє поцілувати холодне, як лід чоло. Вона навіть сердиться, для чого їй цілувати цього чужого мертвого дядька. Тато обіцяв їй, обіцяв поставити ялинку, обіцяв, що цьогоріч до неї обов'язково прийде Святий Миколай. А потім кудись зник, зник надовго... І ось принесли якогось холодного, блідого дядька і кажуть, що то ... Ні вона не хоче вірити цим тіткам, невже вони всі не бачать?..

Дівчинка йде до мами. Та мовчить і тільки плаче. Фрося теж плаче, бо їй шкода мами. Вона гладить маму і каже, що її обдурили, що цей тато – то зовсім не тато... А мама, тільки плаче гучніше.

Фрося йде в сусідню кімнату, сідає біля вікна і дивиться, як на сніг осідають сутінки. Раптом, під вікном заскрипів сніг і хтось ніби ворухнув тінню.

«То, певно, Миколай! Він прийшов, не побоявся тих чужих людей і того холодного чоловіка в труні. Зараз він всім розповість, що тато її живий». – Фрося вскачує в чиєс великі валинки, накидає теплу хустку і швиденько надвір. Ніхто і не помітив, як дівчинка вислизнула. Вона хутко побігла кругом хати, під вікно.

«Так, це Святий Миколай, он скільки слідів натупав.» - Фрося заглянула за ріг будинку. І, тут її схватили дужі руки. Дівчинка відсахнулася, набрала повні легені повітря, щоб закричати, та рука в рукавиці легенько затулила її рота.

- Фросю, не кричи, то я! – Їй відлягло – це Тиміш. Хотілося вигукнути: Тиміш, Тиміш приїхав! Позвати маму, та Тимошева велика рукавиця притиснула дівчинці губи.

- Там... там, всі кажуть, що то тато...
- Я все бачив, - відпустив він рукавицю.

- Ходи скажеш всім їм, що то не тато... - Тиміш вперся спиною в стіну і вітер сльозу. Фрося ще ніколи в житті не бачила, щоб її старший брат плакав.
- Ходи ж до хати, мама зрадіє!
- Не можу. Якщо хтось мене тут побачить, то вас із мамою зразу ж вивезуть.
- Вивезуть, куди вивезуть? Може туди, де живе Святий Миколай?
Тиміш, крізь сльози посміхнувся, присів і торкнувся рукою її маленького задерготого догори носика.
- А знаєш, я його зустрів. Він вибачався, що не зайдов - мав стільки справ, а ось це він передав тобі. - Тиміш порився в кишені кожуха і дістав звідти маленького вузлика. Він розгорнув його - в хустинці лежав твердий, як камінець, шматок цукру.
- Це тобі, а черевички такі, як в царівни, обіцяв наступного року, із самої Німеччини привезти.
- А як ти знаєш, що із Німеччини? Він що там живе? - Фрося взяла подарунок і замотала назад у хусточку.
- Можливо, що і там. Я просто мушу туди їхати, але скоро вернуся.
- Як добре. Я зараз все розповім мамі.
- Ні, мала! Давай домовимося, що то наша таємниця. Ти нікому не розповіси, що мене бачила, навіть мамі. А то Святий Миколай розгнівається і не принесе більше тобі подарунків. Гаразд?
Фрося ствердно похитала головою.
- А тепер мені пора. Не так я думав попрощатися, не так... вони заплатять, за все заплатять ... - він взяв на руки Фросю, притиснув до себе, поцілував і вона відчула личком його неголену, змокрілу від сльози щоку. - Фросю, ти тільки чекай і Святий Миколай обов'язково до тебе приде. І поцілуй від мене маму, тільки нишком. - Тиміш опустив дівчинку на ноги відвернувся, щоб не показати сльозу, що знову бриніла в очах, закинув на плече зброю і, перестрибнувши через тин, зник за городами.
І Фрося чекала. Того літа в селі з'явилися чужі дядьки на дивних машинах і в шапках схожих на мамині каструльки. Вони тріскотіли селом тими машинеріями, здіймаючи хмари куряви, а Фрося із Дусею залізли на тин і дивилися на те незвичне для села дійство, поки тітка Глаша не прогнала їх.
- Ідіть, додому негайно! Чи не бачите, німчура пре ?
А перед тим, як з'явилися ті дядьки в сірому, здоровенний схожий на шуляка залізний птах скинув бомбу за селом. Вона дуже сильно бухнула, аж у кімнаті тріснула шиба. Потім вони з Дусею бігали дивитися на ту ямку, із якої ще парувала земля. Потім приходив Тиміш, влетів як вітер і знову зник надовго.
Так не зогледілися вони з мамою, аж прийшла зима. А на Святого Миколая Фрося була щаслива, у неї під подушкою лежали чудові чобітки і листівка від самого... Правда, чобітки були на кілька розмірів більші, та це зовсім не засмучувало Фросю.
Таки Тиміш зустрівся із Святым Миколаєм, не обдурив її.

* * *

Десь із сусідньої кімнати заграла музика, якась набридлива - штучна. Баба Фрося розплющила очі. Ноги геть затерпли на ослоні і не слухали стареньку. Наледве звелася спираючись на палку. В грубці доторало. Крехтячи взяла кілька полінечь, вкинула на ледь жевріючі вуглики. В другій кімнаті знову заграло.

Це ж мобілка, - врешті дійшло до баби Фросі. Вона почвалала до ліжка. Довго намацуvala зашкарублим пальцем зелену кнопку, приклада до вуха.
- Мамо! Чого ви так мене лякаєте? Вже два дні дзвоню, а ви слухавки не берете.
- Може й не чула, а, мо, де і була? Чого ти так стривожилася? Все одно раз помру, два рази ховати не будеш - пожартувала і зразу відчула, що вийшло незgrabno.

Дочка сказала, що вони вже в дорозі і будуть за годину. Стара зразу ніби помолоділа, ніби додалося їй сили. Заклопоталася, почовгала калошами до

плити, поставила банячок із бараболею. Її Люда любить гарячу, в мундирах. Подерлася на піч, яке там подерлася – ледь вилізла на ліжко, а вже звідти палицею дістала клунок. Треба підсушити зернята – гостинець для правнуків. Та баба Фрося добре знає, які там зернята – онуки хочуть грошей. З-під килима дістала хусточку перев'язану навхрест, взяла звідти кілька папірців і зав'язала назад тугенько – то на смерть.

Невстигла й вода закипіти у банячку із бульбою, як хату наповнив дитячий лемент. Баба Фрося тільки вдоволено посміхалася, цілуючи правнуків.

- Бабуню, бабуню, звідки в грубці вогники плигають і де береться в звичайних полінцях світло? – найменша - її улюблена. Гафійка, то просто її копія. Фрося пестить її голівку.

- То сонечко, доню. Гріло воно, гріло полінця цілісінський рік. Наповнювало їх теплом і світлом, а тепер вони гріють нас; в тих дрівцях частинка сонця.

- Бабуню, бабунь, - шарпає її старший, Дмитрик, - покажи, як працює цей верстат? – тягне її за руку до дерев'яної прядки.

Баба Фрося піdnімається і йде щоб показати правнуку як вертиться дерев'яне колесо, повертається до вікна і не вірить своїм очам. Там за шибою, припавши до скла стоїть дід в червоному каптурі, лица, майже, не видно тільки біла, кучерява борода.

- Тату, тату, там Святий Миколай! – вигукують діти. Вони вже біжать до дверей, а баба Фрося стоїть із вовною в руках, посеред кімнати. Зять відкриває двері і до хати заходить... він - справжній Святий Миколай. З торбиною, в довгому кожусі, точнісінсько такий, як із листівки, которую знайшла тоді Фрося під подушкою, разом із чобітками.

- Святий Миколаю, я хочу приставку до компа...

- Миколаю, я хочу ляльку, що розмовляє...

Баба Фрося всілася на ліжку і зачудовано роздивляється казкове дійство. Невже, невже він не обминув її дім, після стількох років – більше, за всі свої довгі роки, вона нічого не знаходила під подушкою. Невже вона заслужила побачити його, справжнього. А може то сон і все то їй сниться, чи?...

Дід підходить до ліжка, на якому тихо посміхаючись сидить Фрося.

- А, ви, бабцю, що б хотіли від Святого Миколая? – Бабця здригнулася, ніби прокинулася від сну. Щоки враз порожевіли.

- А що вже мені просити? Руки, ноги крутить, голова мороочиться, нічого вже не здужаю, навіть дров наносити... хіба, дай мені ще сили себе опорати ...

- Ну, мамо! Кому хочеться слухати про ваші болячки. Хіба ж таке просять? – дочка скидає приставну бороду і блаженна посмішка сходить із лиця баби Фросі. – Проси тапочки, ми тобі тапочки купили.

- Баба Фрося вже не чує цих слів. Де й взялися слези в запалих очах, здається вже давно висохли, а вони течуть струмками по вкритому зморшками лицю.

- Мамо, мамочко, чого ти? Може ти, щось інше хотіла, ми тобі купимо.

А Фрося плаче, відвернулася до стіни і плаче, витираючи очі кінчиками хустки. Губи її тремтять.

- То це не був святий Миколай?... Навіщо, навіщо ти так доню?

До Нового року – чотири години.

– Три п'ятдесят дев'ять, – Володька підвів очі на стіну, де зеленаво світився електронний годинник, котрого нещодавно мамі подарував святий Миколай.

Я-то, чесно скажу, не дуже й вірю, що він ото є насправді. Це ж тільки уявити – щоб одної ночі всі хати обійти! Коли поспіть? Ми з братухою добре знаємо, що наше село можна збігати не менше, як за день, і то – якщо тільки в сіни. А угодник – до кожної подушки!.. Володька, знаю, на мої розмисли тільки хмикнув:

– Так святий же! Що йому?.. – та перевернувся на другий бік, – що хоч!..

А я, аби не прогавити, тієї ночі, здавалося, й не засинав. Говорила баба Настя, що Миколай може й через вікно, аби скоріше... Так я, було, і штору на вікні трохи відсунув та, висунувши носа з-під ковдри, втупився у вікно. Над хлівом непорушно завис блискучий місяць, заливаючи золотавим світлом усе подвір'я. Мені здалося, що він своїм сіяючим ріжком необачно зачепився за темну химеру дерев'яного півника, якого татко ще влітку причепив на вершечку даху. Місяць від того неподобства розсердився, роздув щоки і став схожим до золотого диску над головою Миколая, як-то баба Настя казала – німбу, коли показувала нам картинку з угодником. Вона й нас, внученько своїх, іноді називає святошами, і то'му навіть татко не перечить, правда додає, що з наших німбів уже трохи того', іржа сиплеється... Ну, та після тих бабиних слів, не знаю, як Володька, а я твердо думаю, що лозини Миколай нам не принесе, бо ми ж ті... святоші, а то – ну майже святі!..

...Місяць ще довгенько борюкався з півнем, але врешті йому вдалося вирватися з його дзьоба та з тієї радості він почав гасати по всьому небу, підлетів до вікна, і мабуть, таки забрався б до кімнати, якби крізь сріблясті сутінки ночі до моїх вух не долинув мамин стурбований шепті:

– Кватирку не закрили!.. Все тепло видує...

Я, звісно, не став мамі перечити, бо місяць, заглядаючи в шибку, приклав вказівного пальця до стулених губів «цить, мовляв!.. Миколая злякаєш...». Я відразу натяг ковдру на самісінські очі. Не вистачало тільки, аби угодник минув нашу хату... Та й звідкіля мамі було знати, що ми кватирку спеціально прочинили, аби святому легше було добиратися до подушок.

Вранці мене розбудив радісний голос Володьки. Відомо, він же не скнів цілу ніч у вікні, як ото я:

– Пістолет! Такий, як я хотів!..

Тю-ю... Я й собі в'яло заглянув під подушку, знаючи наперед, що Миколай до мене не приходив. Хіба ж дарма ото до ранку на чатах пролежав? Але... Не повірив своїм очам. Оторопіло сівши на дивані, я витягнув з-під подушки коробку з іграшковим автобусом:

– Ну не було ж! Не було!..

Братуха завертів пістолетом перед моїм носом:

– А це, по-твоєму, звідки?

– Місяць – був! Бачив! – заперечив я Володьці, – у шибку заглядав, і з півнем сперечався... Гасав по всьому небу!..

– Бре-е... – не повірив мені братуха, – ще скажи, що місяць по хаті літав!

– І сказав би, – буркнув я, – аби мама кватирку не причинила... Чесно! Він до мене сміявся!.. А от Миколая...

– Слухай, а може то і був угодник? – раптом перестав кепкувати з мене братуха, – хіба йому складно?

– Що? – не второпав я.

– Місяцем по небу... І відразу й до всіх! А що? На те він і святий!

– А може, то все ж мама підклала? – оступив я запального брата, – тоді, коли не впустила до кімнати місяця...

– Хм... Так ти ж наче не спав! – знизав плечима Володька, прищуривши ліве, – а проте ходімо, спитаємо!

Мами в кімнаті вже не було, а татко саме прилаштовував до стіни новенького електронного годинника. Я тільки розкрив рота, аби запитати, де він

узявся, коли братуха штовхнув мене лікtem, показуючи на мамину постіль. З-під заправленої ковдри визирала коробка з того, з годинника... А татко розвіяв наші сумніви:

– Миколай приніс... Уночі.

А годинник – супер! Кнопочку натисни – і він тобі людським голосом скаже, котра година. Або мелодію заграє. Хи!.. У ньому ще й радіо вмонтоване. Нам тільки останню кнопочку натискати заборонили. Строго. Бо ж у тій електронці можна поставити час будь-якого міста світу. Клац – і готово! І ти вже в Лондоні чи Парижі, живеш собі за їхнім часом та у вус не дуєш. Правда, татко нам таки у той вус мусив подути, бо Володька, було, довгенько кнопочками грався, а тато опісля не поспів на роботу.

– Три п'ятдесят сім, – братуха ввімкнув мерехтливу гірлянду на ялинці.

– Наближається... – підтверджив я Володьчине, – скоро вже..

Бо то для дорослих Новий рік – празник. І знай, допізна за столом сидять, телевізор дивляться, старий довго проводжають, новий зустрічають...

А для нас – то вже робота. Та й ще й така, що на цілий рік. А як же інакше? То мама каже, що вона своєї роботи за вік не переробить, а ми ось – за раз. І то до наступного Нового року. Без нас – не обйтися. Ще жодного разу огріхів не було. Казав же татко, що два козаки на кутку, ну, ще ж, правда, й Ромка є... Але він, той, спати любить...

– До діда Сокора підемо?

– Так у нього ж корови нема! – зруйнував я Володьчину думку.

– А гляди, купить? Треба йти!

Так то й так.

Зраночку, тільки-но блиснув перший несмілий сонячний промінь на бурульці першого дня Нового року, як ми вже рвонули з хати.

– Все взяли? – перепитав братуха, на ходу зав'язуючи шапку.

– Ну, та-а-к... – ствердно кивнув головою я, – хіба перший раз? Торби є...

– І в торбах?

– Так я ще звечора насипав, – блиснув поглядом я по Володьці, – сам би спакував!..

– Добре, – брат примирливо шмигнув носом, – сваритися тепер негоже... Гляди, не вийде...

...Діда Сокора довгенько не було чутно, ми ледве не захрипли під його вікнами. Мабуть, спав ще... Ну, так ми не винні. Ми ж із добром!

Володька в сінях щедро запустив зі жмені пшеницею:

– Сію-вію, посіваю... З Новим роком вас вітаю!..

А я посліхом наставив торбину, куди дід Сокір, посміхаючись у вуса, всипав добрячу пригорщу цукерок.

– Ви ж тільки не змітайте! – наостанок повчав Володька діда, – а то не вродить!

Далі завітали до Ромки:

– А мій ще й носа з ковдри не показував! – кивнула на зачинені двері спальні Ромчина мама, струшуючи з коміра нашу щедрість.

– Соњко! – поважно брякнув я, – все на нас!

Тітка Наталка, сусідка, крім цукерок, вкинула до торби ще й по пиріжкові:

– Ой, спасибі, хлопці! – вона радісно сплеснула в долоні, – приглід буде! Що ті телички... Ні ваги, ні м'яса...

– Чуєш, а чому ти в тітки шепотом розмовляв? – запитав я братуху, коли ми вийшли за хвіртку.

– Ну ти й голова! – Володька б неодмінно постукав своїм пальцем по моєму лобі, якби йому не заважала здоровенна таткова рукавиця, – а Светка? Чи забув?

— А-а-а... — почав кумекати я, а братуху, видно, таки взяло під сумнів моє розумне «акання», бо він продовжив: — а коли б її розбудили? Та як піде по кутку? Га? Та після дівчат — одні телички в корів! Це кому треба?

— Ну, так на те ми й козаки! — підбадьорливо кинув я братові, — на бичка!

— Тільки людям трата даремна, — поважно підтакнув старший, — щоб цукерки і для дівчат!

— Угу!.. — я насилу муркнув запханим пиріжком ротом.

..Коли сонце вже опускалося до вечора, Володька зсунув з плеча важку торбу:

— Неси! Тепер твоя черга.

Я мовчки звалив собі торбину з цукерками на плечі:

— Нікого не пропустили? А то ще будемо винні...

— Ні, — впевнено відказав братуха, — як можна? Люди зобидяться...

— А вдома? Був хто? — запитав я кудись у повітря.

— Хіба Ромка здогадався... — Володька навіщось копнув ногою снігову кучугуру, — коли проснувся.

— Дарма не попередили, аби зайшов...

— Про таке не кажуть! Сам повинен знати. Інакше бичка не бачити!

Не змовляючись, ми наддали ходу. Мама саме виходила з хліва.

— Ма, а в нас Ромка був? Засівав?

— Аякже! Оце недавно приходив...

Ми полегшено зітхнули. Бути й у нас бичкові. Що ті телички? Ні ваги, ні грошей... Ромка — козак! Дарма, що спати любить.

...А коли під весну татко рано-вранці зайшовши до хати, голосно повідомив, що в нашої Вишні є телятко, Володька ще з постелі кинуся вигадувати йому кличку:

— Хай буде, хай буде... А воно чорне чи біле?

— Чорне!

— Тоді — Жук!

— Е-е... Мабуть, ні... — весело відповіла мама, що ввійшла слідом за татком, — буде Жучка.

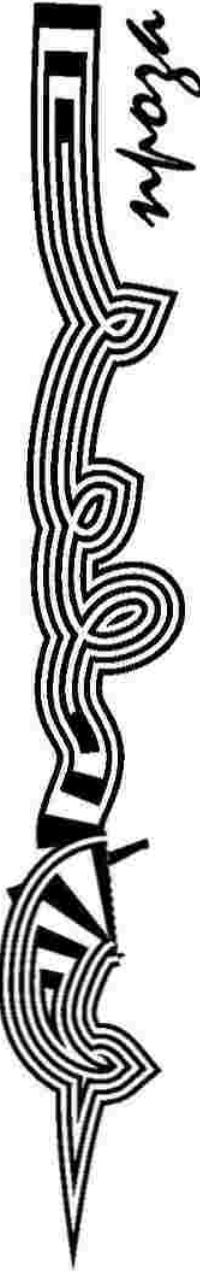
— Як так? — аж підскочив братуха, — не бичок?

— Теличка.

— Так Ромка ж був! Засівав! І що?.. — я теж не міг втятити такої притичини.

— І він був, і тітки Наталки Свєта заходила, ще зранку, тільки ви з порогу... — усміхнувся тато.

...А що не кажіть, ми свою справу знаємо! Бо на все село — тільки одна теличка. Наша. А в усіх — бички!..

У лютневому терпко-морозному повітрі вальсували сніжинки й передчуття свята. Великі вуличні ліхтарі м'яко краяли вечір на менші порції, й кожному так хотілося отримати свою...

Продавець історій кохання замріяно вдивлявся в жовтий п'ятачок світла на стіні кіоску і все намагався помітити, як по ньому проковзне тінь падаючої сніжинки. Йому здавалося (а може, просто хотілося), що вона неодмінно має бути схожа на приму-балерину у світлі софіта...

Зі стану замріяності Продавця вивів черговий надокучливий і перебірливий покупець.

- А дайте-но подивитися ось ту історію випадкового кохання.

Продавець мовчки простягнув уже трохи лисуватому, але гарно вдягненому чоловікові яскравий буклетик.

Чоловік перегорнув декілька сторінок новенької брошурки зі слідами губної помади по краях. На вигляд історія випадкового кохання була схожою на рекламний проспект якогось модного курорту. На останній сторінці чоловік прицмокнув язиком:

- Е, та тут же не вистачає перших і останніх сторінок!

Продавець історії кохання давно звик до подібних реплік.

- На те воно, шановний, і випадкове кохання, щоб не мати ні початку, ні кінця...

- Хм... А скільки ж хочете за нього? Дорого?

- Ну, це як сказати, - Продавець втомлено знизав плечима. - Довіру найдорожчої людини.

Чоловік нервово забарабанив пальцями по прилавку, покусав нижню губу. Очі його забігали, на мить зупинилися на правій руці, де красувалася масивна обручка, потім – значно довше – на барвистому буклеті.

- Беру.

Продавець лише кивнув і загорнув покупку. В очах його читалося розчарування. Він мав право відповідати на його запитання про свій незвичайний товар, але радити чи відмовляти від покупки – ні. Кожен мав сам зробити свій вибір.

- Доброго вечора, добродію! – до прилавка схилився високий худорлявий чоловік у строгому костюмі з дипломатом. – Маєте щось для людини ділової і... зайнятої? – чоловік хотів змовницьки підморгнути, але вийшло якось не дуже.

Продавець звичним рухом сягнув рукою до напівпорожньої полички під прилавок. Останнім часом історії кохання для зайнятих користувалися особливим попитом. Втім, ділові люди вміють вести ділові справи.

- Скільки? – запитав чоловік, лише декілька секунд покрутivши в руках акуратно скріплений степлером стосик паперу формату А4. На першому аркуші було видно круглу пляму від чашки, а загалом кожна сторінка була чітко розграфлена на рівні таблиці. Де-не-де у віконцях таблиці червоніли виведені маркером сердечка, Але їх було зовсім мало.

- 17 годин вашого чистого часу, - Продавець назвав свою ціну кохання для ділової людини.

Чоловік дістав із дипломата записник, довго зміряв якісні записи, потім проглянув органайзер у мобільному телефоні. Щось зосереджено вирахував і нарешті сказав:

- Давайте за 14 із половиною. Ні хвилини більше виділити не можу. То як?

Продавець мовчки опустив папери до прозорого файлу й подав підприємливому чоловікові. Торгуватися й підказувати продавець не любив, хіба що людина йому вже аж надто сподобалася, скажімо, як та дівчина...

Наступна клієнтка зовсім не викликала в продавця симпатій, можливо, просто щире співчуття. Пухленька, в окулярах із товстими скельцями, жінка виглядала не старою, швидше втомленою. Вона довго вагалася, начебто щось розглядаючи на вітрині, але Продавець заздалегідь знат, за чим вона прийшла.

- Вибачте, любчуку, а у вас... у вас... – жінка явно ніяковіла за своїми скельцями. – Є якась історійка спокійного кохання? – невеликі очі за скельцями

зніяковіло потупилися.

- Ех, пані... – Продавець історій кохання щиро розсміявся. Інколи люди його справді тішили. – А чи знаєте ви, що спокійного кохання не буває? Знаєте? Товстунка голосно зітхнула, і скельця її окулярів враз затуманилися – чи то від сліз, чи то від дихання.

- Та вже для вас... Ось, погляньте на цю... – він простягнув надто вже вразливій клієнтці блідо-рожевий зшиток тонкого офсетного паперу. Зовні це нагадувало акуратно складену роздруківку кардіографа, тільки замість звичних амплітуд через кожну сторінку проходили дві рівненькі лінії. Абсолютно паралельні.

Очі за скельцями радісно засяяли.

- І скільки коштує?

- Усю вашу пристрасть, ревнощі, хвилювання... – обличчя товстунки розквітло радісною посмішкою.

- Ваші й вашого чоловіка, – додав Продавець. Він не любив покупців, які навіть не розуміли ціни своєї покупки.

Жінка була саме з таких. Щаслива, вона мовчки простягнула Продавцеві плату й поспішила додому, несучи у своєму пакеті поряд із батоном і пакетом молока нову історію свого подружнього спокійного кохання.

Потім була ще довгоноча краля, який Продавець продав пухку, як жіночий роман, історію красивого кохання; чоловік у пальті, який купив для себе відразу декілька коротких історій кохання; уже сивий дідусь придбав для себе недешеву історію втраченого кохання – словом, торгівля напередодні Дня закоханих навіть у вечірній час йшла досить жваво.

Але продавця це особливо не радувало. Цілий день сьогодні він тривожився єдиною думкою – чи прийде вона?

І вона прийшла. Трохи бліда, але глибокі сині очі само випромінювали дивовижне світло й тепло кохання. Було видно, що дівчина хвилюється – раз у раз вона поправляла довгий плетений шарф, білі щоки вкрив рум'янець.

- Пане, ви мене пам'ятаєте? Я принесла те, що ви просили.

Озирнувшись, чи ніхто не дивиться, дівчина дісталася з-під полі пальта малесеньку пляшечку з темно-червоною рідиною.

- Це все Більше лікар не дозволив...

Вперше за вечір Продавець історій кохання тепло посміхнувся і взяв із тремтячих рук дівчини пляшечку з кров'ю.

Вона прийшла до нього тиждень тому. Довго й прискіпливо розглядала непоказаний товар на вітрині. А потім попросила справжнє кохання. Продавець, хитро посміхнувшись, пообіцяв дістати для неї таку історію. Заплатити дівчина мала кров'ю свого серця. Така ціна не злякала дівчину, тим більше, по очах закоханої Продавець бачив, що вона готова не лише заплатити, але й прийняти те, що просить.

Віддавши Продавцеві історій кохання заповітну пляшечку, дівчина захвилювалася ще більше, м'яла в руках рукавички, раз у раз навшпиньки зазирала за прилавок – як же виглядає те, за що їй довелося заплатити кров'ю серця...

А продавець тим часом просто милувався дівчиною, грів свою змерзлу серед корисливих покупців душу. А потім простягнув дівчині назад її пляшечку, гостро заточене перо й рівний стосик паперу. Стосик чистих, як сніг, аркушів.

У синіх очах дівчини, до яких уж підступали слізози, читалися водночас і подив, і розчарування, і образа – навіщо обманув?

Продавець посміхнувся до дівчини самими очима:

- Бери, не бійся. Це те, що ти просила. Історію справжнього кохання можна написати лише самому й лише кров'ю власного серця. Інакше не буває. Все інше – просто ксерокопії. Іди. Бережіть один одного. З Днем Валентина.

Дівчина посміхнулася крізь слізози й пішла, міцно притискаючи до грудей покупку. А Продавець історій кохання тепло посміхався їй услід і чув, як за спиною відростають колись зламані крила...

Любий Дідусю Мороз !

Ну коли ти вже принесеш мені велосипед ?

Я дуже хочу мати велосипед. У всіх моїх друзів вже є велосипеди. Принеси мені велосипед.

Минулого року я вже писав тобі, щоб ти мені приніс велосипед. Але мабуть лист до тебе не дійшов, і ти приніс мені баночку вітамінів нутріліт для дітей. Вітаміни були дуже смачні, як жувачки, але краще би ти вже приніс мені велосипед. Я так хочу мати велосипед !

Мама каже, що вітаміни дуже смачні і корисні, а з велосипеда можна впасти і зламати руку або ногу. Але вона нічого не розуміє. Їй не потрібен велосипед, бо у неї є машина. А у мене машини немає, тому , любий дідусю Мороз, принеси мені велосипед.

Татові ти також приніс вітаміни нутріліт , тільки не дитячі, а для дорослих. Він довго сміявся і казав, що ти , Дідусю Мороз, мабуть працюєш в якомусь амвеї, але ти на нього не ображайся, а краще принеси мені велосипед.

Я буду гарним хлопчиком. Бо я дуже-дуже хочу мати велосипед. У всіх уже є велосипеди, а у мене немає. Вітаміни мені більше не приносять. Принеси мені велосипед. Я обіцяю, що як принесеш велосипед, то я більше ніколи не буду курити і казати погані слова.

Якби ти знов, як це добре кататися на велосипеді ! Ти коли-небудь катався на велосипеді ? А я катався. Кататися на велосипеді дуже добре. Принеси мені його. Я буду гарним . Принеси мені велосипед.

Принесеш ? У мене є кіт. Він дурацький кіт. Він часто краде у тата ковбасу. Якщо ти не принесеш мені велосипед, я йому відірву хвіст і обстрижу вуса. А якщо принесеш мені велосипед, я буду гарним хлопчиком.

Вітаміни мені більше не приносять. Я їх терпіти не можу. Якби у мене був велосипед, я би навіть їв ці погані вітаміни. Тому принеси мені велосипед. А я буду їсти вітаміни. І не буду більше викидати Барсіка з балкона. Барсік – це мій кіт. Він великий крадун ковбаси ! Я його викидаю з балкона, але він вертається. Тому принеси мені велосипед.

Тато каже, що якби ми жили не на третьому, а на п"ятому поверсі, то Барсік би хрен вернувся. Але якби ми жили на п"ятому поверсі, то я буду туди тягати щодня свого велосипеда, котрий ти мені принесеш ?

Чому ти не хочеш принести мені велосипед ? Весь час приносиш вітаміни і різні корисні речі, а не велосипед ? Мені не потрібні корисні речі, мені треба велосипед. Велосипед – це теж корисна річ. Принеси мені його. Цю корисну річ. Я буду на ньому їздити в магазин за хлібом і за цукерками. Я не буду з нього падати і ламати руки чи ноги, обіцяю тобі !

Мама каже , що у нас немає куди в квартирі ставити велосипед. Що немає місця. Але я повикидаю всі її старі чоботи, і місце відразу буде. Бо у неї все одно немає в чому ходити. Але тоді навіщо стільки чоботів тримати в коридорі ? Хай викине свої дурні старі чоботи, і ми туди будемо ставити мій велосипед.

Коли у мене буде велосипед, я не буду більше водити дівчат у підвал і знімати з них труси. Все одно там темно і я нічого не бачу. Краще я буду кататися на велосипеді навколо будинку. Мама не дозволяє мені кататися ніде, крім навколо нашого будинку. А я хочу мати велосипед.

Не принось мені маленькі велосипеди. Я знаю, ти хитрий Дід Мороз, що ти можеш взяти і принести мені такий маленький іграшковий велосипед. Не треба. Вітаміни також не принось. Принеси мені нормальні дитячий велосипед, щоб я на ньому міг кататися навколо дому і не знімати з дівчат труси.

Великий велосипед також не принось, бо його забере собі мій тато і буде кататися навколо будинку. Йому мама теж не дозволяє далеко ходити. Тому вінходить близько. Але якщо у тебе не буде дитячих велосипедів, то краще принеси мені вже великий . Я його кудись заховаю і буду виймати і тихенько кататися, щоб ніхто не бачив. Я можу навіть кататися уночі, коли всі сплять. Але вітаміни мені не принось.

Якщо ти принесеш мені цей велосипед, що я тебе дуже прошу принести вже котрий рік підряд, то я тебе вже більше ніколи не буду просити принести велосипед. Аж поки не виросту. А якщо ти принесеш мені вітаміни, то я їх буду їсти і скоренько виросту, і знову буду просити у тебе велосипед. Так що вітаміни мені не принось. А то я скоренько виросту і мені захочеться знову водити дівчат у підвал знімати труси, а там темно і я боюся.

Принеси мені хутчій велосипед !

Твій Василько.

Какое блаженство, что блещут снега,
что холод окреп, а с утра моросило,
что дико и нежно сверкает фольга
на каждом углу и в окне магазина.

Пока серпантин, мишуря, канитель
восходят над скучою прочих имуществ,
томительность предновогодних недель
терпеть и сносить - что за дивная участь!

Какая удача, что тени легли
вокруг елок и елей, цветущих повсюду,
и вечнозеленая новость любви
душе внушена и прибавлена к чуду.

Откуда нагрянули нежность и ель,
где прежде таились и как сговорились!
Как дети, что ждут у заветных дверей,
я ждать позабыла, а двери открылись.

Какое блаженство, что надо решать,
где краше затеплится шарик стеклянный,
и только любить, только ель наряжать
и созерцать этот мир несказанный...

Яка насолода, що сяють сніги,
що холод приходить сльоті навздогінці,
що ніжно й тривожно прикраси з фольги
висвічують вулицю з вікон крамниці.

Коли конфетті, мішуря, серпантин
злітають над прозою інших гараздів,
сповільненість передсвяткових годин
відчути й прожити – хіба це не радість?

Хіба не везіння, що затінок знов
від лап ялинкових - пухнастих, примхливих,
що вічнозеленим посланням любов
вселилася в душу й примножила диво.

Нагрянули звідки ялина та щем,
ховались де досі, як разом у гості?
Немов дитинча під дверима тихцем,
я вже зачекалась, а двері - наростиж.

Яка насолода, що думати час,
де зіркою кулька скляна залеліє,
і тільки втішатися сяйвом прикрас,
і тільки любити цей світ неможливий...

Бывают часы, возвестившие осень:
тяжелее, чем в прошлом году,
ударяется яблоко о землю -
столько раз, сколько яблок в саду.

Этой музыкой, внятной и важной,
кто твердит, что часы не стоят?
Совершает поступок отважный,
но как будто бездействует сад.

Всё заметней в природе печальной
выраженье любви и родства,
словно ты - не свидетель случайный,
а виновник ее торжества.

Проголошают осень куранти,
б'ють гучніше в саду, ніж торік.
Стільки раз ще ударам лунати,
скільки яблук лишилось вгорі.

Хто цим боєм - ритмічним, поважним -
часоміра засвідчує хід?
Чинить сад свої дії відважні
непомітно, немов мимохітъ.

Все відвертіше чути в природі
про любов і про кревний зв'язок,
наче ти - не посвідник сторонній,
а причинець її перемог.

ну і фіг на те що йде предвиборна мутація
вище хвіст їх поржавілих хоругвів
хтось із бородою постукає в двері й скаже: це я
новий рік на носі, а на ваших пиках напруга

і вже з ножівкою біжите до сусіда корчувати шиї
сніг он весні пробачає а ви шукаєте шмаркатих
ату всі за стіл, якщо ви безруки налию
ми ж поки люди іще, тож якось не добре без свята
щиро - вкв

хотілося щастя, бажалось тепла
і запаху свіжої глици,
та хтось під ялинку дракона підклав.
таке й уві сні не присниться.

гарикнув дракон, і вогонь запалав
із пащі: « ану наливайте!»
у воїв добра не знайшloся булав -
пожежа гасилася спрайтом.

а потім драконище-три-голови
відригував чергою тости,
іван-побиван анекдоти травив
і мірявся з бетменом ростом.

коли аватари злітали в астрал
по ще одну пляшку та сало,
у втомленій памяті стався провал.
та свідки мені розказали,

як п'яні де-ментори в будку тягли
невинного пітера пена,
бо мало шрафного сусіду налив
у видерту з «мясом» антену.

уривчасті пробліски світла у млі...
пригадую рух у майбутнє...
здається я тільки на хвильку зомлів,
коли хтось погладив по кутніх.

в'їжджаю - замурзаний антимазай
у заячій шапці- вушанці
горлає: « очухався, хлопці,
банзай.
з новим тебе роком, засп(анцю)!"

Нічний концерт з вітрами-скрипалалями
Зима транслює в вуличнім етері;
На обрусі снігів смугаста пляма:
Кота погнали копняком за двері.

Проводь ревізії в сміттєвім баці,
Шугайсь дітей, вівчарок прудконогих,
Бог сир послав вороні-небораци...
Тобі? Пошлють хіба тебе самого...

Отож, віршарю, спроможись на чудо,
Бродяги – і коти, й поети, брате,
Хтозна, чи й ти на Новий рік не будеш
Пляшки порожні з-під дверей збирати?

Душа поета носить власні стигми,
Плекай же Божу іскру, неотесо,
У пошуках своєї парадигми
Збивайся на найдальші маргінеси.

Як не заснеш з цигаркою у ліжку,
Твори свій світ, вознося в емпіреї:
Щоб Дід Мороз котові... Пляшку? Кішку?
Приніс і хату й теплу батарею.

Предріздвяне мистецтво Карповий

<http://gak.com.ua/creatives/1/6588>

nozua

Безпомилкова ця прикмета:
ви душу маєте поета,
якщо сьогодні ви сумні.
Бо всім без винятку поетам
аж страх як сумно восени.

Коли печаль стискає груди,
і безкінечна мжичка нудить,
і щем охоплює єство,
єдине тішить: місяць-другий,
і буде грудень. І – Різдво!

Іди ж до дідька, туга вічна,
і ти, хандра моя хронічна,
і ви, думки мої сумні!
Різдвяна ніч минулорічна
згадалась-бо тепер мені:

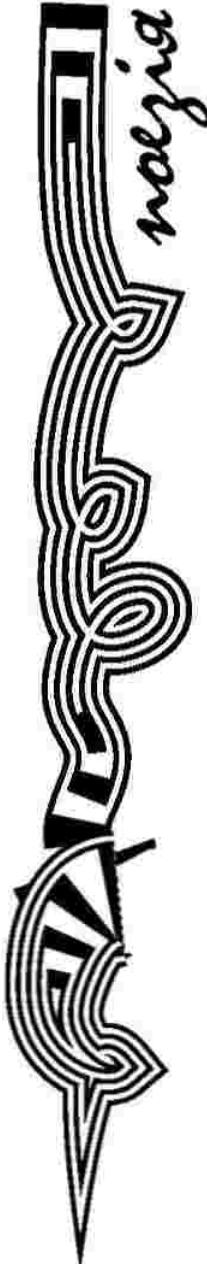
зірки наспівують колядки,
дрімає місяць-немовлятко
у хмар загорнутий руно.
А я збираюся на блядки,
купив гандони і вино...

Скрипіння снігу під ногами
скрипіння змінює дивану,
і думається, що, авжеж,
кохатись добре в ніч різдвяну,
але і в неріздвяну – теж...

Там, за вікном, як на погості,
вітрів надривне стоголосся,
а тут – Солоха в негліже.
Брати поети! Суку осінь
переживемо якось вже!..

Давно тостувати
Поетам пора:
Хорошого стилю,
Легкого пера,
Ні тижня без Музи,
Ні дня без рядка,
Хай критика буде
Корисна й м'яка,
Рецензій від «метрів»,
Любов читачів,
Хай пишеться ввечері,
Вдень і вночі,
Нехай видавці,
Під дверима вас ждуть,
Написане все
Видають, видають,
Значних гонорарів,
Найкраще – в у.є.,
І хай за автографом
Черга стає,
Хай мир буде й щастя
В країні й сім'ї,
І множаться вірші
Неначе кролі!

Коливається переді мною,
Наче стегон драглистих взірець,
Під святкову зготуваний хвою
Холодець!

Жирова золотава засмага
Промовляє: свині тій – капець...
Що з ногами вона вся застягла
В холодець!

Пасуватиме смачно до хрону,
А без хрону – усе нанівець!
Хоч не піде і без самогону
Холодець!

Ще далеко до свята, я знаю...
Почекати? А, хай йому грець!
Хай живе олів'є! ... Доїдаю
Холодець!

Я одиноким гостем вздовж вітрин...

Різдво у місті. Ніби від свічадо
повітря невловиме урочистості хвилин,
і я іду, неначе десь на плато.

Я в невагомості, хоча крокую в ній.

Вуста шепочуть мій інтим у небо.
Я відчуваю у прекраснім моїм сні -
я вірую - момент отого злету.

Усе дрібне, що так тривожить нас,

чіпляється і не дає спокусі
бодай на день спустошити свій час -
я вірую - зітреться в тому русі.

(до дня святого Миколая)

Спи... Затомилась за день нетривкий, моя доню,
Стежками снів, моя люба, неквапно ступай...
Десь на під'їзді до нашого теплого дому
Мчить у санчатах червоних святий Миколай.

Небо сніжить і рожевим здається, кудлатим.
Ніч добирає думки в ніжне плетиво рими...
Я пам'ятаю, що треба для тебе забрати
У Миколая цукерки і збірки мультфільмів.

Ти готувала вбрання, вчила віршик до свята...
І попросила сплести тобі коси на нічку,
Пізно заснула – ти, певно, боялась проспати,
Як тобі гість покладе подарунок під щічку.

Спи... Тобі сняться казкові звірята веселі...
А за вікном уже йде крізь неба ріллю
Твій Миколай. Він постукає в нашу оселю...
Спи... Я йому відчиню – все одно я не сплю.

Гріє на сонці білесеньку шкурку,
Вушка нагостривши, зайчик.

Щойно морквинку солодку він схрумкав –

Щиро радіє удачі,

Бо замело білим снігом городи,

Люди зібрали врожаї...

От і радіє зайчисько щедротам

Від дідуся Миколая.

Мої доньці в садочку загадали знайти і вивчити віршик для Миколая.
Я спробувала написати сама, бо соромно шукати в інтернеті чужий))))

надсяння

240

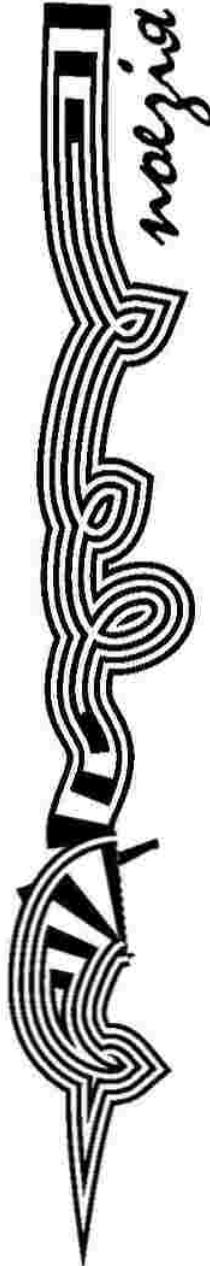
Линуть вітання до усіх
Різними стежинками
Радість надія топчуть гріх
Щирими молитвами

У серцях наших тане сніг
Душа мов крило мами
В синів і внуків радість сміх
А я борюсь з думками

Спить десь батьківський сад поріг
Спить теж забута драма
А я шукаю тих доріг
Що заросли роками

Вже пахне кутя і пиріг
Просфорка в руках мами
В тих що постили грає бріх*
А ми йдем з колядками

* бріх - шлунок в говірці Надсяння . В лемківській говірці шлунок - брих

molnia

так затишно й святково водночас
зітхне зима в калейдоскопі щастя.

її обійми - білі та пухнасті,
і я малим приблудним потерчам

вгорнуся в хутра найсвітліших шат
на день, на чверть... (о першій чи

о сьомій -
мій потяг загуде,
ото й по всьому...
і знову дні у сутінь поспішать...)

півоберта - дзвінкі фрагменти фраз,
різдвяна ніч, зачерпнута зі студні...
нехай не довго.

хай за руку - будні.
краєчком серця - в білий пух.
ще раз.

Між листів миготять телеграми,
есемески прорвали заслін.
Сивий грудень блукає за нами,
ніжний січень торкнувся колін.

І сніжинки лапато хурделять,
обійнявши тебе і мене,
не питайся розпачливо "де я?",
ця зима теж колись промайне.

Сивий грудень такий волохатий,
наче кіт чи отой домовик,
і блукає від хати до хати,
бо блукати давно уже звик.
Насипає пелюстки цукерок
і зерна запашної куті,
ти чекай, несподівана еро,
на ужинки свої золоті.

Ми здаємо черговий екзамен
і ганяєм сполоханий час.

Сивий грудень блукає за нами...
Ніжний січень очікує нас...

..і тоді, коли
вітер здійме крижаною рукою
з твого волосся барву брниці чи то стиглої ниви,
і тоді, коли паморозь
коронує твоє чоло сріблястою патиною,
і навіть тоді, коли вже лише вії
іскритимуться кристаликами сніжинок,
але в очах ще зостануть
останні спалахи жаринок -
тоді, жінко,
що сплетеш крихкими пальцями віночок -
павутиний вінок з блакитних весняно-літніх квіток:
фіалок-барвінку-бузку-незабудок-волосок -
і кинеш його у глибоку ріку,
що струменить від серця до серця -
і тоді -
що раз видихнеш -
і спалахне свічка - тонесенька воскова свічка -
духмяна свічка з пилку бджолиних крильцят -
з пилку, зізбираного з травнистих
гребенів хвиль некошених лук -
вона завше плистиме
маленьким незгасимим світлячком-маячком
на розбурханій гладіні...

Бачиш, по цьому снігу рожевому
ходить ангел рожевий
босими п'яточками залишає
рожеві слідочки
на білій щоці
стрімкого старого даху
руцями в небо впирається
рекочеться,
хмари сумні колошкає
смикає птаху - ворону розкошлану
ходи-но сюди
будемо гратися
ну ж бо
удвох веселіше
ангел рожевий
босими ніжками
ставив рожеві сліди....

А за ним прилетів блакитний ангел,
навіть колір його не блакитний,
а дивно-синій.
Бо сонце сковало усе своє золото
за стіною сірою, втомленою,
і довелося ангелові бути отаким - дивно-синім.
і зразу стало холодно
від смутного погляду ангела,
якому забракло - от щойно -
забракло сонячного тепла...
А може - Вашого?

ногол

Близько небо і янгол близько,
Простирадлом довкола сніг,
А земля – то немов колиска
Для щасливих дитячих снів.

Я - дівча. І воно чекає
Того давнього дива з див –
Щоби янгол над нашим краєм
Першу зіроньку запалив.

Наче фольга легка, барвиста,
Так закрутить святковий рій.

Ти дитячим серденьком чистим
Про усе надзвичайне мрій!

...це так п-о-з-и-т-и-в-н-о:
зустрічати сніг, що падає за вікном,
із сонною посмішкою,
потягнутися кішечкою,
уявити:
всі ці візерунки на шибі, крижані сердечка, прозорі квіти –
особисто для мене, ніби ти їх вночі малював
пензлем широким –
олійна фарба густа, запашна, лискуча,
малював із тамтого боку вікна-світанку,
невагомо витав (сьомий поверх!), як Дух Різдва,
чи сучасного, чи прийдешнього –
хто ж його добере серед ночі, якого саме?

.....

... а вранці - потяг, о п'ятій.
випита кава, спаковані речі...
не до речі – валіза щоразу худіша, як вірний пес,
що ж везти?

До небес – за лімом – одна сукенка,
По колінця, в горохи червоні,
Смішна, як я...

.....

... я –
що різна-залежна
від літер, від тебе_вітру,
невагомо витаєш

із пензлем
і пишеш мене:

коли твої вуста промовляють
«мале-е-енька» - звуки ладні, круглі, згортаються у клубочки;
«золота-а-а» - опиняєшся усередині дзвону,
він тебе втягує досередини – і тобою ж калатає;
«н-і-іжна» - ти прозора билинка, ти кашка солодка, ти бабка
срібляста, нечутна, тебе вже нема ніде...

прокидаєшся –
знову о третій –
де сніг іде,
де

ти в береті з різдвяною зіркою
береш мої сни за крильцята,
і розфарбовуєш їх
маковими цілунками
світанку.

27

Верстка та дизайн:
Оксана Капранова